

protestáns Téka

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi
Karának diákújsága

II. évfolyam 5. szám, 2007. szeptember.
Megjelenik évente 8 alkalommal:
*február, március, április, május,
szeptember, október, november, december.*

Felelős kiadó:
Dunamelléki Református Egyházkerület

Felelős szerkesztő:
Dr. Békési Sándor, a KRE-HTK dékánja

A szerkesztőség címe:
1092 Budapest, Ráday utca 28.
Tel/fax: 06/1-218-0266, 06/30-488-8780
e-mail: protestansteka@gmail.com

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság:
Apostagi Zoltán Adorján, Csőke János, Damásdi Luca,
Esztergály Előd Gábor, Gyerkő Imola, Hajdú Éva,
Kókai Géza, Murányi Melinda, Ruzsa-Nagy Zoltán,
Tóth Emese Tünde.

Korrektor:
Damásdi Luca, Dr. Egeresiné Szűrszabó Anikó,
Gyerkő Imola és Tóth Emese Tünde

Főszerkesztő és tördelő:
Esztergály Előd Gábor

Leveleiket, kéziratokat elektronikus és postai úton is
fogadjuk. A kéziratokat nem őrizzük meg és
nem küldjük vissza.

A folyóirat megjelenését és terjedelmét az eladott
példányszámok határozzák meg, ezért minden támo-
gatást hálás szívvel fogadunk a következő számlaszámra:

Dunamelléki Református Egyházkerület
HVB Hungary Bank
10918001-00000014-94920050

ISSN 1788-8778

Nyomás és kötés:
Graphitype Kft., Budapest

Felelős vezető:
Kosz János

A Protestáns Téka ára: 170 Ft

Tartalom

BEVEZETŐ GONDOLATOK	2
PRÉDIKÁCIÓ Nagy István, <i>Az Igével kezdeni</i>	3
TANULMÁNY Bárdi László, <i>Jelenkori átvallások csapdájában</i>	6
ÉLŐ EMLÉKEZET Friedrich Klára, <i>In memoriam Forrai Sándor</i>	18
ÉLŐ HIT Esztergály Előd Gábor, <i>Közös pontok</i>	20
BESZÁMOLÓ Tóth Emese Tünde, <i>Izabella mesél</i> Szanyi Ferenc, <i>A Szent Márk tértől az öcsi parókiáig</i> Hegedűs Márk, <i>XII. magyar református középiskolák kárpát-medencei találkozója</i> Szanyi Ferenc, <i>Küldetésben Felvidéken</i>	23 21 23 24
TÖRTÉNET Medgyessy László, <i>A pisis, vén ember</i> Gér András L., <i>Szín-ahhé-eriba a hitről</i> Gér András L., <i>Szín-ahhé-eriba visszatérése</i>	27 32 33

ELŐFIZETÉS

Az újság előfizethető személyesen, vagy a
Dunamelléki Református Egyházkerület
számlaszámára befizetett előfizetési díjjal,
jelezve annak jogcímét.

Az újság előfizetésének ára 1 évre
(postaköltséggel): 1300 Ft/8 szám.

Címlapon: a Csillagpont záróistentiszteletén
Hátlapon: munkálatok a radnai templomban

JELEN SZÁMUNKBAN KÖZREMŰKÖDTEK:

Dr. Bárdi László, orientalista, a Pécsi Tudomány-
egyetem docense
Bölcsföldi András, a KRE-HTK spirituális
Friedrich Klára, tanár, rovásírás-kutató
Dr. Medgyessy László, KRE-HTK, egyetemi tanár
Dr. Nagy István, a KRE-TFK dékánja, a
Gyakorlati Teológiai tanszék vezetője
Apostagi Zoltán Adorján, III. évf., lelkész szak
Damásdi Luca, IV. évf., vallás-tanár-magyar szak
Esztergály Előd Gábor, IV. évf., lelkész szak
Gér András László, III. évf., lelkész szak
Hegedűs Márk, a Tiszakécskei Ref. Kollégium
Gimnáziumának végzős diákja
Szanyi Ferenc, IV. évf., lelkész szak
Tóth Emese Tünde, III. évf., lelkész szak

„Hálát adok a Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, aki engem megerősített, hogy hűnek ítélt és szolgálatára rendelt.“ (1Tim 1, 12)

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI GONDOLATOK

Nagyon nagy szeretettel köszöntjük tisztelt Olvasóinkat a 2007. év szeptemberi számával. A hosszú nyár után a megszokott rendben ismét jelentkezünk.

Egy lépcsőfokot ismét feljebb léphettünk a Teológia képzeletbeli lépcsőjén, amely hozzásegít bennünket Isten és nemzetünk szolgálatának teljességéhez.

Töretlen lelkesedéssel és megújult erővel készítettük el Önök számára ezt a számot, melyben megpróbáltuk a nyár színpompás és élményekben gazdag világát Önök elé tárni, amelyben nekünk, diákoknak részünk volt.

Mielőtt azonban néhány előljáró szót szólnék az írásokkal kapcsolatosan, legyen helye a hála és a köszönetnyilvánításnak.

Köszönjük Olvasóinknak, hogy a nyári szünet idejére sem felejtkeztek el rólunk. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a számtalan kitöltött kérdőív (a 2007/4. számban közzétett közvéleménykutatás a református éneklési szokásainkról), a bátorító levelek és a bővülő előfizetői kör.

Köszönjük a Főjegyző úrnak, a Rektor úrnak, a Dékán úrnak és a többi professzor úrnak a töretlen bizalmát, a segítőkészségüket és a türelmüket.

Új tanév vette kezdetét, ám a jövőbe tekintés helyett szerepeljen még e lapszám hasábjain az emlékezés. A nyár eseményeinek feldolgozása most következett el.

A 2007/2008. tanévünket, mint mindig, idén is csendesnappal kezdtük. A Teológia megszokott termeit elhagyva, most a Tahiban található, bizonyára sokunk számára szép emlékeket őrző „Sion Hegye“ konferenciatalepre esett a szervezők választása. A Dunakanyarban található református konferenciaközpont varázslatos hangulata és a házigazdák kedves, vendégszerető fogadtatása azonnal rabul ejti az odalátogató szívét, megfogalmazva benne a visszatérés vágyát.

A csendesnap vezérfonala *A lelkész emberképe* címet viselte. Színvonalas előadást hallhattunk Horsai Edétől, aki a Debreceni Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszék tanára,

Dr. Szabó István püspök úrtól, valamint a közös, kötetlen beszélgetések során is.

Az egyéni és közösségi csendességeinket, a gondtalan kikapcsolódásunkat istentisztelettel zártuk, ahol Nagy István professzor úr hirdette az Igét (3. oldal).

Szeptemberi számunkat egy olyan tanulmány-nyal színesítjük, amely szervesen ugyan nem kapcsolódik a témához, azonban aktualitása és a téma komolysága méltóképpen kiegyensúlyozza a gondtalan nyári élménybeszámolókat.

Bárdi László professzor úr neve sokak számára ismerős lehet. Hazai és nemzetközi körökben is méltán elismert orientalista, a magyar eredetkutatás meghatározó alakja, a Pécsi Tudományegyetem docense és nem utolsó sorban Istenünk és egyházunk fáradhatatlan szolgálója, református presbiter.

Tanulmánya túl azon, hogy a szekularizált világgal kapcsolatos számtalan megválaszolatlan és fontos kérdésünkre keresi a választ, példaként és ösztönzőül is álljon itt. Református szellemiségünk egyik értékhordozója ő, kérjük Testvéreinket, hogy hasonlóan Bárdi Lászlóhoz, osszák meg a teológus hallgatókkal s a Tékán keresztül Olvasótáborunkkal gondolataikat, véleményeiket, tanácsaikat.

Még egy írásról kell előljáróban szólnom. 2007. május 25-én földi pályafutását befejezve eltávozott közülünk Forrai Sándor presbiter. Emléke nem csak úgy marad meg szívünkben, mint Isten hívásának engedelmeskedő szolgatársunk, hanem egyben magyar nemzetünk történelmének és kultúrájának méltó őrzőjeként és ápolójaként is. őseink hagyatékát tette élővé számunkra, egy élet munkája során összegyűjtve a rovásírás szabályszerűségeit, jelkészletét és mindezek fellelhető forrásait. Álljon előttünk emléke követendő példaként.

A Szerkesztőbizottság nevében:

Esztergály Előd Gábor

NAGY ISTVÁN

AZ IGÉVEL KEZDENI*

„Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő kezdetben az Istennél volt. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött. Benne élet volt...” (Jn 1,1-4/a)

Az új tanév kezdetén a kezdetről szól alapigénk. Úgy gondolom, hogy nagyon aktuális ez, hiszen valamilyen elképzelés, terv mindnyájunkban megfogalmazódik. Bizonyára vannak, akik szeretnék másképp kezdeni, mint azt korábban tették, mások esetleg fogadalmat tettek: soha többé úgy, ahogy tavaly.

Bárhogy legyen, mindegyik elképzelésben közös: tenni kell valamit! Goethe támadt fel, hiszen ő mondta: „kezdetben volt a tett”. Ez sokkal jobban imponál ma is az emberek nagy részének, mint a jánosi prológus nyitánya: *„kezdetben volt az Ige”*.

Czeglédy Sándor professzor írja 1940-ben: „Ha megkérdézzük gyülekezeti lelképásztorainkat vagy világi vezetőinket, miben látják a lelkészképzés főbb reformjait, a felelet a leggyakrabban ez lesz: kevesebb elmélet és több gyakorlat legyen!”

67 év alatt e téren nem változott az említettek véleménye. Kerületi tanulmányi előadóként minden esztendőben olvasom a teológiai oktatással kapcsolatos véleményeket, és visszatérő refrén: több gyakorlat. Sőt az elmúlt évben az egyik egyházmegye azt a javaslatot fogalmazta meg, hogy vezessük be a könyvelés tantárgyat, mert enélkül a mai lelkészek nem boldogulnak. Hogy lehet az, hogy éppen nálunk követelik ezt ilyen egybehangzóan, hiszen sehol nincs legáció, ennyi teológusnap? Most már megjelent a VI. év is! Gyülekezeti gyakorlatra mennek kétszer a hallgatók. Ezen kívül sokan ifjúsági csoportokat vezetnek, nyáron táborból táborba mennek.

Czeglédy Sándor véleménye a következő: „Kétségtelen, hogy a gyakorlatiasabb lelkészképzés követelésében igen sokszor a korszellem türelmetlen praktícizmusa nyilatkozik meg. Ha

pedig erről van szó, akkor az egyház felelős vezetői nem tennék jól, ha az ilyen praktícizmustól terrorizálni engednék magukat.”

A bolognai rendszer bevezetése mellett azzal érveltek a felelősök, hogy a munkaerőpiacon a rövidebb ideig tartó elméleti oktatás iránt van kereslet. Minél előbb lépjenek a fiatalok a tettek mezejére.

Alapigénk azonban egészen másról beszél. *„Kezdetben volt az Ige”*, és nem a tett. Három állítást fogalmaz meg az alapige. Ezekről szólok röviden.

1. Az Ige a kezdet

Nem a tettel, hanem az Igével kezdődik minden. Az Ige megelőzi a történést. Nem magyarázza agyon az evangélium a kezdetet, hanem nemes egyszerűséggel leszögezi: mindenek előzménye az Ige. Nekünk, reformátusoknak jól kell ezt értenünk, és újra meg újra tudatosítanunk kell, hiszen dogmatikánk markáns tétele, a predestináció is erről szól: *„Mielőtt az anyaméhben megformáltak, már ismertelek, és mielőtt a világra jöttél, megszenteltelek, és népek prófétájává tettelek.”* Jól jegyezzük meg ezt a szót: „mielőtt”. Református himnuszunkká nem véletlenül lett a 90. zsoltár. Ott is ezt olvassuk: *„Mielőtt hegyek születtek, mielőtt a föld és a világ létrejött, öröktől fogva, mindörökké vagy te, óh Isten.”*

Ha megfigyeljük, két dolog kapcsolódik itt egybe. Egyfelől a világ teremtése, másrészt az ember újjáteremtése. Mindkettőről szó van itt. A világ teremtését az ember átéli a maga újjáteremtésében. Ugyanaz történik egy ember életében kicsiben, ami nagyban végbement a mindenség teremtésében. Sőt, szó van itt még az

*Elhangzott 2007. szeptember 12-én Tahiban, az évnyitó csendesnapon.

ember küldetéséről is. A predestináció nemcsak az üdvösségre történő kiválasztásról szól, hanem bizonyos célra, feladatra történő elrendelésről is.

A közös nevező: mindegyik mögött az Isten áll. Roppant nagy vigasztalás ez. Nem mi döntünk Isten mellett, hanem Isten dönt mellettünk.

Azt tapasztaltam az idei felvételik alkalmával, hogy a jelentkezők egy részében igen nagy a bizonytalanság. Vajon jól döntöttem? Biztos, hogy itt a helyem? Sőt, a felsőbbévesek körében is tapasztalható ez. Az egyházkerületünk püspöke kirendelt Nagykörsőre egy segédlelkészt. Egy nap után azt mondta: úgy látszik, mégse ez a feladatom. Elhagyom a pályát.

Szabad tudnunk: Isten rendelt a szolgálatra. Ő küldött, azért jöttem. Ne féljete! Isten a kezdet. Ő áll a dolgok mögött.

Ady Endre csodálatos megfogalmazása bátorítson:

*„Ha néha, néha győzők,
Ő, az Úr, az Isten járt előttem,
Kivonta kardját, megelőzött.“*

Mindezt a munkáját az Ige által végzi. Isten Ige formájában áll a kezdetkor. Sőt az „Ige testé lett“. Ez a kezdet krisztus-arcú! Ebben is nagy vigasztalás szólal meg. Nem valamilyen személytelen sorshatalom áll a dolgok mögött. Nem a véletlen. Nem a mindenkor államhatalom kénye-kedve soroz bennünket, hanem a Krisztusban személyes Isten. „Minden általa és reá nézve teremtett“. Ez az Isten hív minket az Ő szolgálatára. Ő áll e mostani tanév kezdetén! Éppen ezért nincs is más dolgunk, mint az Igére való figyelés, a vele való foglalkozás. Ebben kell elmélyülnünk.

Nektek ez a kiváltságotok, hogy csak az igével foglalkozhattok. Sok hívő ember irigykedik ránk emiatt. Ők csupán munkájuk mellett tehetik ezt. Mi pedig főállásban. Becsüljük meg ezt a lehetőséget!

2. Az Ige indítja el a történést

Az Ige azonban nem maradt tétlenül a kezdetben, hanem elindítja a történést, sőt a történelmet. „Minden általa lett, ami létrejött. Nélküle semmi sem lett.“

Izrael történelme Ábráhámmal úgy indul el, hogy az Ige megszólítja a hívők ősatyját, és

megkezdődik a választott nép történelme. Sőt ez a nép megfogalmazza hitvallásként azt is, hogy az egész univerzum léte mögött is az Ige áll.

Isten szólt: legyen, és lett!

Sokszor elgondolkoztam azon, hogy a próféták, sőt a Biblia nagy alakjai életéről akkortól tudunk valamit, hogy az Ige elindítja életüket egy irányba.

A Biblia egyik gyöngyszeme, a Jónás könyve így kezdődik: „lett az Úr szava Jónáshoz“. Mi volt előtte? Nem tudjuk. Ábráhámról se tudunk szinte semmit a korábbi életéről. Mintha nem lett volna semmi. Vagy tényleg nem volt? Vagy, ami volt, az nem igazán fontos? Valószínűleg így van. Az Ige a kezdet.

Olvastam egy keresztyén emberről, hogy végrendeletében meghagyta, a sírkövére azt az évszámot írják fel, amikor Isten Igéje megszólította.

Ő tudott valamit erről a nagy titokról. A tettek, amelyről Goethe ír, az Ige nyomán jöttek és jönnek létre. Ami nem így történik, az bizony kétes értékű. Pál apostol ír erről kendőzetlen őszinteséggel. „A törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen voltam, de amik nekem nyereségek voltak, kárnak és szemétnak ítélem“. Nem akármiről van itt szó. Vallásos cselekedetről. Az őszövetségi ember legféltettebb kincséről, a Tóráról és az annak megfelelő életmódról. És mégis: kár és szemét, mert nem az Ige nyomán születtek. Nem pusztán a szekuláris, hanem a vallásos cselekedetek értéke is kétes, ha azok nem az Ige hatására születtek. Ez bizony az egyház tetteit is megméri. Ezen a téren volt bőséggel szégyellni valónk: keresztes hadjáratok, máglyák, Galilei-per stb.

A múlt század mártír teológusa, Bonhoeffer mondta: „A szekularizáció azt bontja le az egyházban, ami szekuláris. Ennek vagyunk tanúi. És mennyi ilyen van, mert nem az Ige indította el azokat.“

Ezért döntő fontosságú, hogy figyeljünk az Igére, amely ma is elindítja a történéseket. Engedjük, hogy az indítsa el. Van ennek egy egészen gyakorlati feltétele. Azzal kezdjük a napunkat, hogy arra figyeljünk, amit az Ige mond.

Ezért fontosak a reggeli áhítatok. Beszéltünk most sokat az áhítatokról. De arról nem, hogy azokat nem délben, hanem reggel kellene tartani. Azzal kezdeni a napot. Egy volt diákunk

igen szemléletesen fogalmazta meg ezt. Ha este olvassuk az Igét, az olyan, mintha reggel pizzamába öltöznénk, este pedig páncélba. Az orvos a műtét előtt mosakodik be, és nem utána.

Így kellene figyelniünk az Igére, hogy az motiválja tetteinket, és talán kevesebb szégyellni valónk és több győzelmünk lenne.

Az Ige azért indítja el a történéseket, mert hatalom.

A gályarabságra hurcolt prédikátorainkról tudjuk, hogy az Igével erősítették egymást és így bírták ki a szenvedéseket. Amikor az ellenfelek erre rájöttek, kipöckölték szájukat, hogy ne tudjanak egymással beszélni, hátha így sikerül őket megtörni. Ilyen hatalom az Ige.

Az itt szereplő λογος (logosz) szó ilyen gazdag jelentéstartalmú kifejezés volt a görög világban. Ez volt a legfontosabb rendező elv. János evangélista viszont a héber szót, a דבר-t (dbr) érti alatta, amely szó és tett egyszerre. Erő van az Igeben, és nem pusztán szó.

Egy angol utazó számolt be arról, hogy találkozott szentföldi utazása során egy mohamedán karaván csoporttal, akik köszöntötték őt a „salam” szokásos köszöntésével. Amikor viszont megtudták, hogy keresztyén, kérték: adja vissza nekik az áldást, mert az nem jár neki. Ilyen hatalmat tulajdonítottak az Ige nek, a kimondott szónak. Hol vagyunk mi ettől? Van-e súlya a szavunknak? Az igehirdetés hatalom-e?

Ez az Ige áll a kezdettől, és ez indít el mindent, a mostani tanévet is.

3. Az Ige életet teremt

Amit ilyen módon létrehoz az Ige, az az élet.

A negyedik evangélium egyik kulcskifejezése az élet. Sokfajta variációban beszél erről a következő fejezetekben. Mít ért alatta?

Mindenek előtt azt, hogy az Ige adja meg az élet igazi értelmét. Élni többet jelent, mint létezni. A létezést is az Ige teremti meg, de a létezésből az életbe kell átmenni. Többször olvassuk ezt a kifejezést is az evangéliumban: „*ha be akarsz menni az életbe*”. Ezt nem halott embereknek mondja az Ige, hanem élőknek.

A tékozló fiúról mondja az apja: „ez az én fiam halott volt, de életre kelt.” Nem volt ő halott a szó biológiai értelmében, mégis az volt.

Az Újszövetség az élet szóra két kifejezést használ: az egyik a βίος (biosz), amit jól ismerünk. Ez a biológiai lét. Ez is nagyon fontos. Újra mondom: ezt is az Ige indítja el.

Egy híres biológus professzor mondta: 40 éve tanítom az egyetemen az élettant, de nem tudom megmondani: mi is az élet. Egy mákszem titka előtt csak csodálattal lehet megállni.

De ennél többről van szó. A másik kifejezés a ζωη (dzóé), amelyet az evangélista gyakran használ művében. Itt is erről van szó. Amit létrehoz az Ige, az a ζωη.

A kettő között az az összefüggés, hogy a βίος-ban megjelenhet a ζωη. A biológiai létünk akkor lesz életté, ha benne megjelenik a ζωη. Addig csak létezzünk, de nem élünk. Más szóval: ez az újjászületés. Ez hozza az igazi új kezdetet. Fel kell tennem a kérdést: létezel, de élsz-e? Jelen van-e életedben az Élet? Élsz-e, vagy csak teológus vagy?

Azért döntő fontosságú ez a kérdés, mert valamennyien Isten szolgálatára készültök. Ennek pedig az a lényege, hogy fiatalokat és idősebbeket ezzel az élettel kell megismertetni. Kevesebb nem elég. Elmúlt az az idő, amikor emberek még jöttek azért, mert olyan volt a kor-szellem. Azt tapasztaltam a gyülekezeti szolgálatban, hogy azok az emberek maradtak meg az egyházban, akik megismerték a ζωη-t.

Ennek a munkának viszont az a személyi feltétele, hogy ismeri-e a hitoktató, a diakónus, a lelképásztor az életet? Életre segíteni másokat csak az tud, aki maga is él.

Prohászka Ottokár mondta: „*festett tüzekkel nem lehet gyújtani*”.

Alkalmassági vizsgán mindnyájan átmentetek, ahol ismereteitekről adatok számot. Az igazi alkalmassági vizsgát az Úr tartja: ismeritek-e a ζωη-t?

„*Az Ige testté lett*” – közénk jött, de ez nem elég. Bennünk is testet akar öltetni. Ez lesz az igazi új kezdet.

Adja Isten, hogy így kezdhessük az új tanévet.

ÁMEN

JELENKORI ÁLVALLÁSOK CSAPDÁJÁBAN

– A krisna-tudattól a nemzeti UFÓ-hitig –

A társadalmak stabilitása nem feltétlenül azonos a gazdasági stabilitásukkal. Ez a szemléletmód azt jelentené, hogy a pénznek rendelünk alá mindent: nem csupán a gazdasági életet, hanem a kulturális és művészeti értékeket, az általános emberi morált, végső soron magát az embert is.

Ahogy a gazdasági válság is sokszor az adott társadalmak és gazdasági rendszerek morális válsága miatt robban ki, vélhetően ennek ellentétes oldala, a gazdasági stabilitás is részben az együtt élő emberek morális szilárdságára alapozódik. Ezen bizonyos leegyszerűsítéssel az őszinteségen, tisztességen, becsületességen nyugvó emberi viszonyokat értem. Mindez természetesen nem váltható át azonnal készpénzre, a nyereség elsősorban és elsőként nem az azonnali pénzhaszonban fejeződik ki. Ugyanakkor a hosszútávú előnyöket nem lehet félrevezetésre, becsapásra, tisztességtelen módszerekre alapozni, mert éppen ezek indítják el az amorális, gátlástalan és cinikus emberi kapcsolatokat, amelyek következményei az amorálissá züllő gazdasági világra gyakorolnak katasztrofális hatást.

A társadalmak stabilitását elsősorban a lélekben, a tudatban, majd az érzelmek világában kell megalapozni, s akkor ennek megfelelően a tetteink is az embervolthoz méltónak bizonyulnak majd. Ez az egyik legfontosabb „evilági“ szerepe a vallásoknak, mert lelkileg kiegyensúlyozott személyiségeket formálnak ki, akik a földi életben követni próbálják az „út, igazság, élet“ tanításait, hogy ezzel is rászolgáljanak az ezt követő öröklét kegyelmére.

A történelmi nagy vallások évezredek tanulsága során bizonyították, hogy valóban segíteni, egyben önzetlenül szolgálni akarják az emberiséget, hiszen személyeket és nemzeteket megtartó erejük még a kételkedők előtt is egyértelmű.¹

Mindig akadtak azonban olyan rövidlejárátú, önérdekű emberi próbálkozások, amelyek a nagy vallások kikezdehetetlen tekintélyén túl, azok időszakos meggyengülését és az emberek lelki éhségét, hiányérzetét kihasználva próbálták és

próbálják hirdetni a „megváltást“, az „isteni kegyelmet“ s egy sor más olyan kivételes kiváltságot, amelyekben az „illetékesség“ bizony meghaladja az evilági mozgalmak hatáskörét.

Most ezúttal ezekről kell röviden szólni, mert nemcsak hazánkban, hanem más nyugati társadalmakban is megjelentek olyan „vallások“, amelyek esetenkénti látványos sikereket érnek el. Sőt nem ritkán jókora népszerűsége tesznek szert. Ezek azonban valójában inkább csak „kvázivallások“, megtévesztő „álvallások“, s egyáltalán nem szolgálnak rá a magasabbrendűséget kifejező „vallás“ elnevezésre. Nálunk azonban valószínűleg nagyobb az általános veszélyhelyzet, s ezzel együtt a félrevezetés lehetősége, mert a korábbi évtizedeknek az állami politika rangjára emelt vallásellenessége s ugyanakkor az intézményes nevelés súlyos morális adóssági az átlagosnál védtelenebbé tették a magyar társadalmat.

Mi az oka annak, hogy a különböző társadalmakban időről időre feltűnnek „az igazi megoldást, a valódi megváltást hirdető“ vallásos színezetű irányzatok?

Nemcsak az egyes országok és nemzetek, hanem az egyes civilizációk is születnek, fejlődnek, eljutnak a virágkorukig, majd hanyatlásnak indulnak, netán végképp letűnnek a történelem színpadáról. Természetesen nem egyenletes trendvonalról van szó, hiszen a stagnálás, a kitérés vargabetűi, sőt a visszafejlődés jelenségei is színezhetik a folyamatot. Nem törvényszerű az sem, hogy valamennyi nemzetnek és civilizációnak teljességében, valamennyi fázist bejárva kell ezt az utat megtennie.

Célszerű, hogy a bevezetőben tegyünk világos különbséget az országok, nemzetek, valamint a civilizációk között. Nem könnyű egyértelmű meghatározást megfogalmazni, de világosan tudjuk érzékelni a különbségeket, ha arra gondolunk, hogy Magyarország mint állam – mint

objektív politikai tartalmú kategória – mennyire nem esik egybe a magyar nemzet fogalmával, amely nem csupán objektív kategória, hanem szubjektív elemei is vannak.

Az ország és a nemzet fogalmán belül objektív elemnek tekinthető elsősorban a meghatározott területen, közös jogrendben, körülhatárolt politikai és gazdasági rendszerben élő, közös nyelvet használó lakosság. A szubjektív elemekhez sorolható mindenekelőtt az adott közösséghez tartozás, a közös kulturális hagyományok vállalása, a közös eredet- és nemzettudat.

A civilizáció széles fogalma messze átnő az országhatárokon, sőt a nemzeti kereteken: elsősorban azonos vagy hasonló kulturális gyökerekre utal, azonos vagy közel eső mentalításra, értékrendre és értéktudatra épül. Egy-egy civilizáció átfogó világa elsősorban vallási meghatározottságú, így a nyugati civilizáció döntő mértékben a keresztyénség/kereszténység világa (ahogyan a muzulmán civilizációban az iszlám vallás, az indiai civilizációban a hinduizmus, a kínai civilizáció világában a konfucianizmus és a buddhizmus a meghatározó).

A hanyatlás szakaszában többek között az figyelhető meg, hogy az egyes civilizációk nem annyira békésen élnek egymás mellett, mint inkább próbálják uralmukat, vélt felsőbbrendűségüket ráerőszakolni a másokra. Miután a civilizációk vallási meghatározottsága egyértelmű, így a vallások világának viszonylagos egymásközi harmóniája² is megbomlik.

A mi szempontunkból nyilvánvalóan a nyugati civilizáció a meghatározó. Köztudott, hogy számos társadalomtudós elemzésének végkövetkeztetése az, hogy civilizációnk egyértelműen belépett a hanyatlási korszakába (I).

A civilizációk általános hanyatlását nem lehet ugyan leegyszerűsíteni az erkölcsi hanyatlásra, de számos ideillő jellemzőjét próbálták megállapítani, melyek talán a mi számunkra sem tűnnek ismeretlennek. Ezek közé tartozik:

- a korábbi tradicionális értékek (a tudás, a munka, a tisztesség, a becsületesség, a hazafiasság) lekezelése, leértékelése, sőt elvetése;
- az értékek és emberi ideálok nélküli hatalomcentrikus politikai gondolkodás;
- a mindent előzőnlő anyagiasság; az anyagi haszonszerzés cinikus módszereinek társadalmi elfogadottsága;
- az antiszociális magatartás terjedése, az egyéni érdek gátlástalan előtérbe helyezése;

- a spontán és mesterséges közösségi keretek teljes fellazulása, a családi modell meggyengülése, a felelőtlen szabadosság hirdetése;

- az egykor egyeduralmodó értékhorozó eszmerendszerek, vallások társadalmi kohéziójának megrendülése, megtévesztő ideológiák és hamis próféták feltűnése.

Ezek közös sajátossága, hogy a korábban csak eszköz jellegű tényezők – pénz, haszon, hatalom céllá léptek elő, de az értékek és szerepek cseréje, a korábban kialakult és a közvélemény által megerősített értékrendek felborulása is kíséri a civilizációs válságtüneteket.

A helyzet létrejöttéért felelős tényezőket némiképp elnagyolt általánosítással két csoportra bonthatjuk: világi okokra (például államok erőtlensége vagy rövidlátó politikája, esetleg nemzetközi kiszolgáltatottsága; nemzetközi, sőt nemzetek feletti multinacionális vállalatok cinikus haszonelvű tevékenysége), valamint vallási okokra (pontosabban az egyházak passzív magatartásának következményeire, működésének műhibáira).

Az államok szerepvállalásának történelmi felelősségét a mindig bonyolult nemzetközi viszonyok alakítják: a kisebbek a nagyobbak árnyékában rendszerint mindig jobban megszenvedik a válságot, míg a fellendülés előnyeiből általában kevésbé részesülnek.

A vallások szerepe pontosabban intézményeik, az egyházak szerepe sokkal összetettebb. Itt a közvetlen politikai és gazdasági tényezők mellett számos lélektani mozzanatot is szükséges mérlegelni.

A jelenlegi hazai helyzet megítéléséhez érdemes segítségül hívni Szalay Károly neves irodalomtörténész, közíró megfontolt mondatait: „...*Sokunk évtizedes aggodalma, hogy a történelmi egyházak (ti. a keresztyén/keresztyén egyházak – BL) nehezen újulnak meg, nem válnak mindennapi életünk nélkülözhetetlen alkotóelemévé... Az elesettekről gondoskodó karítasztevékenység és az elvont lélegzondozás között azonban széles a skála, amely a politikai elnyomásból, ötven év hivatalos ateizmusából, vallásellenességéből fölszabadult országban a történelmi egyházakra vár. Úgy látszik, ehhez a föladathoz nem találják meg a hangnemet, a közelítésmódot. ...Aki pedig benne él a valóságos életben, láthatja, nemcsak tévútra került, elveszett lelkek, érzelmileg kiürrült és értelmileg leépült fiatalok vannak ebben az országban, hanem értékes, gazdag érzelmű, jóra vágyó*

*fiatalok sokasága is itt él körülöttünk. Az életidegen prédikálás azonban az agilis, olykor agresszív, mai nyelven beszélő szekták karjaiba hajszolja az embereket..*³.

Jelenlegi témánk szempontjából most csak ez utóbbi sajátos jelenségcsoportot próbáljuk áttekinteni, s ahogyan az embermentő orvosságok gyakran nemkívánatos mellékhatásokkal rendelkeznek, ugyanígy a nagy történelmi világvallások mellett is megjelentek azok káros és káros „mellékhatásai“.

Ezt a jelenségcsoportot – a könnyebb áttekintés érdekében – három változatra bonthatjuk: egyrészt megjelentek nyugaton a jellegzetes tulajdonképpeni keleti világvallások, másodjára feltűntek a keleti vallásokat csupán imitáló kvázi-keleti „vallások“, s végezetül megjelentek a keresztyénség/kereszténység modernizációját hirdető ágazatok, s ez utóbbin belül hazai sajátosságként kialakultak a nemzeti ősi gyökerekre hivatkozó ősmagyar-álmagyar „vallások“.

A legelső esetben a szó valódi, eredeti értelmében vett világvallásokról van szó, nem csupán tehát a mi világvallásunkról, a keresztyénségről/kereszténységről, hanem valamennyi történelmi nagy vallásról, legyen az bármely civilizáció sajátja is. Nem megnyugtató ugyanakkor, hogy milyen keveset tudunk érdemben egymásról, pedig így sem érdemi vitát, sem érdemi együttgondolkodást nem lehet elképzelni.

Nyomós okkal hangsúlyozta a II. Vatikáni Zsinat – korunk szemlélet- és gyakorlatalkító, sorsfordító jelentőségű egyházi eseménye – a többi keresztyén egyházzal és a világvallásokkal való párbeszéd szükségességét. (Párbeszéd alatt azonban semmiképpen sem szabad azt érteni, amit a középszerű politikusok szótárában jelent: „majd beszélgetünk a dologról, egészen addig, amíg a beszélgetőtársam nem fogadja el az én állításomat; engem viszont az övé egyáltalában nem érdekel“. Ilyen mentalitással azonban a „süketek párbeszéde“ című diskurzus alakul ki, ami nem számít igazán termékeny, előrevivő megoldásnak még a politikában sem, de egyházi körök között sem. Az érdemleges párbeszéd mindig igényli a tárgyaló felek kölcsönös tájékozottságát egymásról, hiszen bármiféle érdemi vita csakis ezen az alapon képzelhető el.)

A tájékoztatatlanság az egyik érthető oka annak, hogy az ismeretlen iránt természetszerűen kíváncsiság ébred fel, de a tájékoztatlan kíváncsiskodó nem tud különbséget tenni az eredeti

és a hamis tanítás között. Ezért kell legalább alapjaiban megismernünk a nagy történelmi világvallások alaptételeit, legfőbb tanításait.

„Megismernünk“, de nem szükségszerűen „elfogadnunk“, hiszen az is isteni akarat, hogy kinek eredendően mi rendeltetett.

Már csak ezért is különösen figyelemre méltó a XIV. Dalai Lámának – a tibeti buddhizmus legfőbb vezetőjének, kimagasló tekintélyű „istenkirályának“⁴ – legutóbbi magyarországi látogatásakor adott nyilatkozata. Ebben a következőket hangsúlyozta: „... *A világ bármely pontján... mindenütt azt mondom, hogy ha valaki kereszténynek született, muzulmán, zsidó vagy bármilyen hitű, jobb, ha saját kultúrájának értékei szerint él, és azokat őrzi meg. Én soha nem teszek kísérletet arra, hogy külföldön térítsek, ez távol áll tőlem ...*“ (II.)

Kívánatos lenne ezt a példátlanul mély vallási türelmet ismernie és követnie mindenkinek, elsősorban azoknak, akik saját civilizációjukba szeretnének átplántálni más, attól idegen vallásokat. Így vélhetően buddhizmus és különböző irányzatainak hazai követői is elgondolkozhatnak legfőbb élő vallási vezetőjüknek véleményén.

Mi a helyzet a „valódi“ – történetinek is inthető – keleti világvallásokkal?

Ha most visszatérünk a korábban említett csoportosításhoz, először a tulajdonképpeni keleti nagy vallásokat szükséges áttekintenünk. Ide soroljuk az Indiában honos hinduizmust, a Nepálban létrejött, de manapság már döntően Kínára és több távol-keleti országra jellemző buddhizmust, a vallásként funkcionáló nagy kínai filozófiákat, a konfucianizmust és a taót, Japán ősi nemzeti vallását, a shintót, valamint a Közel- és Közép-Keleten, Délkelet-Ázsiában rohamos gyorsasággal terjedő iszlám vallást.

Ezek többsége megjelent a nyugati társadalmakban, így hazánkban is, éppen ezért indokolt, hogy legalább főbb vonalaiban tekintsük át eszmerendszerüket. Ugyanakkor említésre érdemes, hogy a mai hazájába érkező magyarság történelmének legkorábbi ismert időszakában már találkozhatott a legtöbb említett keleti nagy vallással, azok fontosabb hittételeivel. A nagy világvallások ugyanis kivétel nélkül mind Ázsiában keletkeztek, s a keleti eredetű magyarság a

hosszú történelmi időszakot felölelő vándorlása során számos néppel, kultúrával és vallással került kapcsolatba. A kiépült hosszabb-rövidebb békés vagy háborús kapcsolatok nyilvánvaló egymásrahatásokkal, pontosabban kölcsönhatásokkal jártak együtt. Nemcsak egyoldalúan kaptunk másoktól, ahogyan egy időben vélték, sőt tanították is, hanem egyaránt kaptunk és adtunk egymásnak felesleges árucikkeket, fegyvereket és munkaeszközöket, termelési technikát és harci módszereket, ismereteket és sokoldalú tudást, beleértve a vallási jellegűeket is. Már csak emiatt is egyértelműen állítható, hogy a magyarság nem napjainkban került először kapcsolatba a keleti vallásokkal, hanem már történelmének legkorábbi szakaszában is.

Éppen az ősi vallási kapcsolatok valószínűsége miatt megjegyezhetjük a következőket.

Számos régészeti lelet és a szellemi-tárgyi néprajz emlékeinek, mindmáig élő népi hagyományvilágunknak, népdalainknak, népmeséinknek, számos szokásunknak elemzése arra utal, hogy az ősmagyar népesség vallási hiedelmeire meghatározó befolyással voltak az egyetlen felsőbbrendű hatalomra építő monoteista vallások.

Ugyanakkor annak is találjuk nyomait, hogy a politeista vallások vagy a meg nem személyesített istenfogalmat valló keleti vallások – például akár a konfucianizmus vagy a tao, amely az Eget, a Mennyet, illetve magát a Természetet tekintette a teremtő és fenntartó isteni erőnek – elsősorban morális tanításaikkal s azokhoz kapcsolódó szemléletmódjukkal hagytak nyomot a magyarságban.

Miután az átlagos magyar honpolgár viszonylag keveset tud ezekről az utóbbi vallásokról vagy pontatlanul ismeri eszmerendszerüket, célszerű megismernedni legfőbb jellemzőikkel.

Közös sajátosságuk, hogy általában többistenhívő vallások (a hinduizmus olyan óriási létszámú istenség-panteonnal rendelkezik, hogy abban a gondolatvilágban nem jut hely az egyetlen Istennek).

Ez alól kivételt jelent az imént említett két kínai őshonos vallás és a legfiatalabb világvallás, az iszlám; a konfucianizmus és a tao az Eget, a Mennyet, illetve magát a Természetet – tehát nem antropomorf legfelsőbb teremtő, fenntartó isteni hatalmat – hirdet, míg az iszlám megszemélyesített egyistenfogalmat, Allah monoteista tiszteletét vallja. A buddhizmus

ebből a szempontból bonyolultabb ügy, mert bár a buddhista templomokban, szentélyekben mindenhol központi helyen van Buddha szobra, de sem őt, sem legközelebbi tanítványait nem ruházzák fel azzal az istenfogalommal, mint amilyent a nyugati világvallások vallanak.

További fontos jellemzőjük a keleti világvallásoknak, hogy általában földi személy, valásalapító teremtette meg eszmerendszerüket, fogalmazta meg alapvető tanításait.

Az iszlám ebben is kivételt jelent, mert vallásuk eredendő ősi voltát hirdeti; az egyetlen isten, Allah utolsó és legkiemelkedőbb prófétája, Mohamed csupán isteni akaratot, üzenetet közvetített az igaz útról letért emberiségnek.

A legfontosabb különbségek közé tartozik, hogy a keleti nagy történelmi vallások az önmegváltást hirdetik, azaz nem az isteni kegyelemtől, hanem magának az embernek a földi életvitelétől, embertársai iránti jóindulatú viselkedésétől teszik függővé a halál utáni megváltást, az örök életet.

A harmóniára törekvés átfogó tanítás, különösképpen a kínai vallásokban. Az összhang keresése minden emberi megnyilvánulásban meghatározó: az embernek összhangban kell élnie a természettel (hangsúlyozottan hirdeti a tao), összhangban a társadalom rendjével, embertársaival (hirdeti a konfucianizmus), mert így lesz végezetül harmónia magának az embernek az életében, önmagával-önmagán belül is.

A természet következetes és elmélyült megfigyelése eredményezte a jelenségek körforgásának felismerését, ahogyan a magból növény és virág, majd abból termés, végezetül újra csak mag lesz, s kezdődik előlről újra az egész. Ugyanez a folyamat ismétlődik az állatvilágban, a születéstől a fejlődésen át a pusztulásig, de a többi természeti jelenségben is, mint például a víz körforgásában is. Ezt a ciklikus változást alkalmazták mechanikusan az emberi társadalomra, pontosabban az ember életére is, amit ez egyes emberi életek, létformák ciklikus váltakozásának, születések és újjászületések sorozatos ismétlődésének tekintettek. Többek között ezzel is magyarázható, hogy a keleti embereknek teljesen más a halálhoz való viszonya: nem tekintik egyedi, egyszeri tragikus végkifejletnek, hanem a végtelen életciklus egyik természetes, átmeneti állomásának.

A különböző vallások és az emberek közötti

kapcsolat értelmezése, mások vallási megnyerése széles skálán mozog: így a hinduizmus egyszerűen nem ismeri a térítés fogalmát (a hinduizmusba ugyanis bele kell születni, oda kívülről, más társadalomból, más úton senki nem juthat be), az iszlám ugyanakkor minden igazhívó szent kötelességévé teszi vallása terjesztését. A buddhizmus, a konfucianizmus, a tao és a shinto az egyes ember döntésére bízta azt, hogy mit és mennyire kíván elfogadni. A tudatos felismerés, a tudatos választás az alapja az egyéni döntésnek, nem pedig a hit.

Az egyes keleti világvallások további, tételes ismertetése nem fér be egyetlen rövid dolgozat keretei közé, de szerencsére az utóbbi években egyre több szakkönyv és tanulmány ad pontos, hiteles képet történetükről és tanításaikról (III.).

Ha egyetlen Isten van, akkor miért nincs egyetlen világvallás?

Valóban fontos kérdés tisztázni, hogy miért is van ennyiféle nagy és markáns vallás világunkban.

Tulajdonképpen nincs elvi ellentmondás az egyistenhit és a többféle vallás között.

A többféle világvallásban ugyanis az a magasbrendű isteni akarat tükröződik, amely szerint a teremtő Isten a különböző korokban, a különböző helyeken élő népeknek különböző formában kívánta tudomására hozni önmaga létét. Ezért a különböző nagy világvallásokban nem egyszerűen különböző, netán egymásnak ellentmondó eszmerendszereket kell látnunk, hanem a különböző utakat, amelyek ugyanakkor egyetlen végső célhoz vezethetnek.

Ezt egyszer éppen egy konfucianus szerzetes magyarázta nekem Kínában igen szemléletes, mondhatni, krisztusi egyszerűséggel:

- „Lám, az öt világvallás? Nézzed csak, a kezemen is öt ujj van, ezek mind különbözőnek egymástól. De ugyanaz a vér tartja életben mind egyiket, ugyanaz a szív küldi a vért mindegyik ujjhoz!”

E sokféleségben mutatkozó egységet a Biblia is csaknem teljesen ugyanígy értelmezi:

„A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek; a szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr; és különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenkiben..., mert amiképpen a test is

egy és sok tagja van, az egy testnek a tagjai pedig sokan vannak s mégis mind egy test.“ (IV.)

Az eltérő kinyilatkoztatásokban érdemes keresni a közöset (anélkül természetesen, hogy valamiféle közös, de jellegtelenül semleges keveréket akarnánk összevegyészkedni. Ezt a kétes dicsőséget hagyjuk meg Helena Petrovna Blavatski asszonynak, aki a Platontól Buddháig, Jézustól Isisig kiterjedő igazán igényes kínálatból szemezgetett; jellegzetes kelet-nyugat „valláskoktérlja“, szinkretikus valláskísérlete, teozófiája számos embert hódított meg a nyugati világban. Egy vallás igazát azonban nem a híveinek száma dönti el, hiszen egykoron a kereszténységnek/kereszttyenségnek is mindössze 12 híve volt. A hamisság azért még hamisság marad, ha átmenetileg netán hatalomra is kerül, ahogyan az igazság vert helyzetben is mindig igazság marad).

A kinyilatkoztatás végső egységét érzékelteti, ha végigkísérjük azt a krisztusi tanítást, amiről maga a Mester mondotta, hogy „*ez az első és legfőbb parancsolat*“, azaz „*szeresd felebarátodat mint önmagadat*“ (Róm 13,8).

Ugyanennek a parancsolatnak a megjelenése a többi világvallás tanításaiban:

Konfucianizmus: „*Amit nem kívánsz magadnak, azt ne tedd másnak sem!*“ (Konfucius: Lunyu – Elmélkedések 15:23).

Taoizmus: „*Az ember mindig kész legyen, hogy megsegítse a többi embert, ..osztályrészem nagy szerencsétlenség lesz, ha számomra csak saját énem létezik*“ (Lao Zi: Daode jing – Az erény könyve XXVII., XIII.).

Hinduizmus: „*Nem volna szabad úgy viselkednünk másokkal, ahogyan az nekünk kellemetlen volna*“ (Mahábhárata XIII, 114:8).

Buddhizmus: „*Ami sem nem kellemes, sem nem örvendetes számomra, hogyan okozhatnám azt valaki másnak?*“ (Samyutta Nikaya V. 354.2).

Tibeti lamaizmus: „*Magam mit nem kívánok, nem teszem soha másnak*“ (Tandzsur).

Jainizmus: „*Az ember... úgy bánjon a világ minden teremtményével, ahogyan szeretné, hogy vele bánjanak*“ (Kritanga szútra I. 11:23).

Judaizmus: „*Ne tedd mással, amit nem akarsz, hogy veled tegyenek!*“ (Talmud, Hillél rabbi: Sabbat 31. a).

Iszlám: „*A hívők... egymás testvérbarátai*“ (Korán 9:71), „*Senki sem igazhívő közületek, amíg nem kívánja testvére számára ugyanazt, amit magának kíván*“ (an-Nawani 40, Hadit 13).

Keresztyénség/kereszténység: „*Amit szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük*“ (Biblia, Mt 7,12).

Mindenféle erőltetett belemagyarázás nélkül is érezhetjük, hogy Isten minden népnek Istene, jelen van mindenhol, mindenben és mindenben. Bennünk is.

Ugyanakkor a történelmi keleti vallások, az évezredek múlt által hitelesített hitelvek nyugati megjelenése kapcsán ismételt utalnunk kell a XIV. Dalai Láma korábban idézett véleményére, ami a nyilatkozó kiemelkedő rangú egyházi személyisége folytán joggal minősíthető „hivatalos“ egyházi álláspontnak is.

A történelmi keleti vallások jelenkori „mellékhatásai“ Nyugaton

Az állampolgársági hiánytünetek, a nyugati civilizációs válságjelenségek és a lelki-szellemi „vitaminszegénység“ úgynevezett kezelésére megjelentek olyan keleti vallási irányzatok, amelyek rendszerint látványos gyógyulást hirdetnek bajainkra. A betegség valóságos, de milyen a felkínált gyógyszer hatásossága?

Ezt leginkább abból lehet megítélni, hogy megegyeznek-e az eredeti történelmi keleti vallások hitelveivel, avagy eltérnek-e azoktól. Sőt tulajdonképpen ez nem csupán a tartalmi kérdésekre vonatkozik, hanem az eszköz jellegű módszerbeli megoldásokra is kiterjeszhető.

Az utóbbi illusztrálására hivatkozom a keleti vallásokból, mindenekelőtt a buddhizmusból jólismert meditáció szerepére⁵. Ez elmélyült gondolkodást jelent, a jelentéktelen, mulandó evilági problémák helyett az emberi lét és nemlét alapvető kérdéseire irányuló koncentrált figyelmet. Magam is meglátogattam Közép-Kínában a keleti harcművészetéről (is) hírneves Shaolin-kolostort s a környező hegyoldalon azt a barlangot, ahol Boddhidharma, a legendás felekezetalapító buddhista szerzetes – a hagyomány szerint – kilenc évig meditált egy sziklafal előtt. Ez valóban meditációnak tekinthető, ami persze nem jelentkezik minden esetben ebben a végletesen vegytiszta formában.

Az viszont semmiképpen nem az, ahogyan a „Misztikus Rózsa Meditáció“ hirdette hazai lapokban az ő sajátos értelmezésű keleti meditációját. Ez ugyanis a reklámozott háromhetes

meditációs kurzus során az első héten napi három óra nevetés, a második héten napi három óra sírás, a harmadik héten napi három óra jelenlét. (Ha ezt a fajta, nyugatiaknak kitalált, „modern meditációt“ szegény jó Boddhidharma megérhette volna...!)

Ezért is hangsúlyozhatjuk, hogy a megismerés már önmagában is a védekezés hatásos fegyvere lehet, bár néha „pusztán“ a józan ész is segíthet a tévutak felismerésében.

A Nyugaton népszerűvé vált keleti és „keleti“ vallások jelentős része nálunk is megjelent már. (Az idézőjel léte, illetve nemléte az eredetiségre, pontosabban a hitelességre kíván utalni anélkül, hogy bármely irányzat hívét személyében kívánná megsérteni. A választás egyéni emberi jog – még akkor is, ha ez az alapvetően helyes elv napjainkban sokszor véstesen önző individualizmussá torzul –, tehát egyéni lehetősége mindenkinek választani az igaz és a hamis között. A felelősség is egyéni. A károsodás is.)

San Myung Moon koreai „vallásalapító“ tevékenysége világszerte ismert. Szektája nagy népszerűségnek örvend a nyugati világban, bár saját szülőhazájában csak mérsékelt sikeres a profétasága ez egyébként eléggé egybehangzó jelenség a „keleti“ (ál-)vallások körében. Moon valójában egy jellegzetesen szinkretikus vallást próbált összeötvözni, ami valójában nem konfucianus, nem taoista, nem buddhista, hanem vett mindegyikből egy keveset, ráadásul még keresztyén/keresztény elemekkel is megkeverte. Ennek megfelelően a szekta „szent könyve“, az Isteni Elvek Könyve egyrészt tartalmazza az említett vallások legrokonszenvesebb hitelveit, de mindenekelőtt azért természetesen maga Moon próféta kinyilatkoztatásait. Így teljesen nyilvánvaló, hogy a mű, sőt A MŰ magasan felülmúlja az összes többi vallás szent könyvét – legalábbis a Moon-hívók szerint...

A teljes emberiség önzetlen megváltásának magasabb feladata bizony igényes célkitűzés, ezért ezt a nehéz munkát a „Próféta“ személyesen vállalta magára (a részletekhez szükséges hitvány anyagiakról a célszerű munkamegosztás elve alapján a hívek gondoskodnak, hogy nekik is jusson valamiféle sikerélmény az emberiség megváltásáért).

A Moon-szekta nem kívánja önmagát és tevékenységét leszűkíteni a „lelkek birodalmára“, megelégszik azzal, hogy valóságos nem-

zetközi gazdasági nagyhatalommá nőtte ki magát, ráadásul jókora politikai befolyással is jutalmazta az ég.

Hozzá hasonlóan szintén Keletről jött a nyugati világ megmentésére Bhagvan Sri Radjneesh (Rádnyis) guru is. Eredetileg már Indiában megkezdődött vallásalapító és igehirdető tevékenysége. Ott azonban a vallásos hindu tömegek nem igazán értékelték nagyléptékű vallási reformtörekvéseit, ők valahogyan megelégedtek azzal, amit évezredek át kaptak a Védák Könyvéből és a Bhagavad-Gítá-ból, a Magasztos Szózatából. Ők ráadásul az évezredek puritán tanításokat nem nagyon tartották összeegyeztethetőnek a nagyfokú szabadosságot hirdető „neohinduista“ vallásújítóval. Így a csalódott „Mester“ (ugyebár senki sem próféta a saját hazájában...) a megértőbb Nyugatban vélte felfedezni a neki rendelt igazi missziós terepet: 1981-ben az USA-ba tette át működése helyszínét. Erről később indiai kísérője és legfőbb tanítványa azt nyilatkozta megejtő őszinteséggel, hogy „az amerikaiak igen könnyen befolyásolhatók“. (Lám, hová vezet egy ország szabadjára engedett közoktatása!)

Hát sem a „Mester“, sem legjobb hazai tanítványa nem is csalódott: tódultak hozzá a hívő (a mindent elhívó) amerikaiak.

Az új „keleti“ vallás alaptételei kiválóan igazodtak a modern Nyugat abszolútizált énközpontú világához. Sri Radjneesh – aki az egyszerűbb hívek eligazodásának megkönnyítésére segítőkész szerénységgel felvette a „Bhagvan“ (=Isten) nevet – azt hirdette, hogy a földi életben mindenki alapvetően neurotikus, s erre az önfelszabadítás a legjobb terápia. Az ehhez kapcsolódó önmegvalósítás legfontosabb útja (v.ö. „*Én vagyok az Út, az Igazság...*“) a szex – hirdette az isteni ígét. Csak úgy falták a szavait a jámbor hívőjelöltek! A vallási alaptételhez kapcsolódó egyházi liturgia is viszonylag egyszerű, egyhangú, de könnyen elsajátítható volt (fiatal, tehát tanulékonyabb hívők előnyben!): az orgiasztikus promiszkuitás, magyarul az említett alapvető hitelv válogatás nélküli gyakorlása. Az esetleg ingadozó; parlagi módon habozó tanítványokat az „erőszak-terápia“ elnevezésű kiegészítő hitelv volt hivatva meggyőzni.

Persze, a hívőknek kisebb, mellékes feladatuk is akadt: a nagyvonalúan adott s még nagyvonalúbban elfogadott adományok, mások szerint a járulékos egyházi tevékenységként kezelt drog-

és valutaügyletek, s ezek összességükben bizony százmilliókra rúgtak. Dollárban. Az új vallás központjaként az áldozatkész hívek felépítették Radjneeshpuramot, a hozzájuk leereszkedett „Isten“ eredeti családi nevééről elnevezett várost (méreteire jellemző, hogy háromszor akkora a területe, mint a Pacifikus-partvidék világvárosáé, San Francisco-é. A város sajátos házi törvényei közé tartozik a határain belüli korlátozás nélküli szexuális kapcsolatok létesítése).

Számunkra jórészt még érthetetlen – mert onnan pillanatnyilag még csak a nehezen alulmúlható akciófilmek érkeztek hozzánk, a „Mester“ (bocsánat: az „Isten“) tanai még nem –, hogy az amerikai fiatalságnak milyen hatalmas tömegei, milyen tömeghisztériával ünneplik a „Bhagvan“-t. A szellemi felkészültség látható minimumával sem rendelkező fiatalok – óh, igényes, szabadlelkű tömegoktatás! Olyan kiszolgáltatott áldozatokká váltak, hogy még a legnyilvánvalóbb félrevezetést sem érzékelték: amikor a „felszabadító megváltójuk“ merő gyermekded gyűjtőszennvedélyből a végén már 93 Rolls Royce luxusautót vásárolt a megmaradt adományokból..

E valláspótlék fura népszerűségét nem csupán a mögöttes hatalmas vagyoni jelzi, hanem terjedésének világméretű veszélyére utal, hogy a „Bhagvan“ beszédeit eddig 650 kötetben adták ki 30 nyelven.

Napjaink talán legnagyobb kihívást jelentő keleti vallási mozgalmáról érdemes többet is szólni, miután a Bhaktivédanta Szvámi Pradhupáda indiai guru által alapított vallás a nyugati világ számos országában, így hazánkban is egyre jobban terjed.

Ő 70 éves korában hagyta el Indiát, hogy a már ismert érvek szerint hozza el az emberiség megváltásának ősi-új vallását az elcsökevényesedett Nyugatra. 1969-ben (újabbán közreadott adatok szerint 1966-ban) alapította meg az új egyházat, a „Krisna-tudat Nemzetközi Társaságát“, népszerűbben a Haré Krisná-t. Legfőbb vallási célja: „a szeretetteljes kapcsolat visszaállítás az Istenség Legfőbb Személyiségével, akit a védikus írások Krisnának neveznek“. Rokonszenves célkitűzés minden szempontból. Hasonlóképpen magasztos a Krisna iránti teljes áhítat. Tiszteletet, megkülönböztetett megbecsülést érdemel az ősi indiai kultúra és a kivételesen értékes klasszikus irodalmi-filozófiai alkotá-

sok végtelen sora. Ugyanakkor az igazi hinduizmus szellemiségét tükrözi a mások iránti jóindulat, az önmegettartóztató életmód, a jócselekedetekre való törekvés. Ez a dolgok egyik oldala.

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége 1989 óta bejegyzett kiségyház hazánkban, s része a világegyházat jelentő Krisna-tudat Nemzetközi Társaságának. 1997-es adatok szerint három templomuk működött, s országszerte 15 kisebb vallási közösségük volt; az adatok azóta nyilvánvalóan bővültek. 1993-ban Somogyvámos határában létrejött az Indiai Kulturális Központ és Biogazdálkodás elnevezésű kulturális, vallási és idegenforgalmi komplexum, amelynek része Európa legnagyobb vaisnava temploma.

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége sokoldalú karitatív tevékenységet végez. Sáfrányszínű lepelbe burkolt szerzeteseivel, indiai gézruhát, kendőket, szárit viselő szerzetesnőivel gyakran találkozhatunk az utcákon, amint színvonalasan előállított kiadványokat árulnak, s hozzá némi árukapcsolásként szelíd agresszivitással térítenek: „Az Úr Krisna transzcendentális üzenetét“ közvetítik a kíváncsiskodóknak.

Méltatlanul cinikus dolog mások hitén felszínesen elmélkedni, de néhány ellentmondás azért mindenképpen kikíváncozik az emberből:

a) Krisna abszolút módon kiemelt szerepe gyakorlatilag monoteista vallással teszi a Haré Krisnát. Sajnálatos módon azonban sem a korai vallási nézetek időszakában, sem a későbbi érettebb korszakában hinduizmusként (brahmanizmusként) intézményesülő vallás nem egyistenhívő, hanem jellegzetesen, ha nem valamennyi közül a legjellegzetesebben politeista vallás.

b) A hinduizmus rendkívül sokszemélyes panteonjának legnagyobb tekintélyű istenségeit a trimúrta – az istenháromság – foglalja magába Brahma, Visnu és Siva személyében. Közülük Brahma minősül a legfőbbnek, de Visnu és Siva sokkal népszerűbbek, miután mindkettejüknek több földi megtestesülése is ismert. Visnu nyolcadik földi megtestesülése a legismertebb: ő Krisna. A hetedik is népszerű: ő Rama.

Krisna tehát nem isten, még kevésbé főisten, és soha nem is volt egyetlen, egyedüli isten, hanem az egyik istenség földi testet öltött változata, egyik megtestesülése – avatárja – a sok közül. Vélhetően tehát azok az önállóan gondolkodó, önérzetes nyugati Haré Krisna-tudatú hívők, akik Krisnát egyedüli istennek tartják,

nem kívánják valamiféle mechanikus, szolgai módon követni az eredeti ősi vallási irodalomban foglalt tanításokat.

Tudom, sokan mondták, hogy a létrejötté óta újabb vallási nézetek is kialakultak, megújult a hinduizmus. Ez lehetséges, sőt hasznos is, hogy egyetlen vallás se merevedjen bele a megcsontosodott, régi dogmákba. Csak akkor többé nem igen illik hivatkozni a klasszikus irodalomra, ami alaposan eltér a modernista újraértelmezéstől. Érthető a vallástörténeti tankönyvek álláspontja, miszerint a Krisna-tudatú hívők közössége nem tekintendő történelmi vallásnak.

Ugyanakkor Krisna az általam is nagyra becsült indiai mitológiában mindig igen népszerű személy volt. Nekem is vannak kiváló indiai tudós barátaim, akik különösen nagyra értékelik Krisnát (érdekes, hogy ugyanabban a családban van, aki Krisnát, aki Sívát, és megint más, aki Káli istennőt tiszteli a legjobban. A többi istenség mellett, de nem helyettük).

Krisnának számos temploma van Indiában. Népszerűségét okossága és személyiségének varázsa jelenti. Viselkedése egy kicsit a görög-római mitológia pajkos Cupidójára emlékeztet, hiszen akár ő is lehetett volna a főhőse az egyik legismertebb indiai történetnek. Ez arról szól, hogy amikor a novemberi holdtöltekor Krisna kedvenc kirándulóhelyén játszani kezdett a fuvoláján, játékaival annyira elbűvölte az odagyűlt hallgatóságát, a pásztorlányok és pásztorfeleségek seregét – a gopi-kat –, hogy azok a 33 napig tartó vidám mulatságon végezetül sorban mind odaadták magukat Krisnának. Mind a 900 000. Az indiai művészet számos ága megörökítette versben, prózában, festményen ezt a rendkívüli – bár talán nem minden részletében igazán mélyen vallásos – esetet.

Krisna nagy indiai népszerűsége még azzal is összefügg, hogy kedvessége, vidám életszerete mellett igen segítőkész az emberekhez.

c) A hinduizmusnak mint az egyik legősibb keleti vallásnak az a sajátossága, hogy abba bele kell születni („Manu törvényei“), s oda semmiféle térítés vagy áttérés útján nem lehet bekerülni. Ez már önmagában is nehezen áthágható akadályt jelent az Indián kívüli országokban. Kivéve a Nyugaton, s így a hazánkban is működő hittérítőknél.

A csodálatos ősi indiai kultúrát lehet és érdemes szeretni. Ez azonban egy másik ügy!

Krisna személyesen beszél a Bhagavad-gítá-

ban, a Magasztos Szózatában, ebben a kivételesen gondolatgazdag alkotásban, a legszentebbnek tekintett hindu vallásfilozófiai tankölteményben arról, hogy hogyan kell ellátnia mindenkinek a saját kasztjának megfelelő kötelességeket.

A kaszt (varna) az isteni elrendelés alapján örökre kijelöli minden ember helyét a társadalomban, amit életében nem hagyhat el és nem is cserélhet fel más kaszttal. A kasztba, egyben a hindu vallásba csak beleszületéssel lehet bekerülni, s csak a halállal lehet onnan kilépni. Ha másnak nem is, de magának Krisnának e szavai talán érvényesek lehetnének nyugati hittérítői és követői számára is.

d) Mint említettem, Indiában számos Krisna-szentély és -központ működik. Ahogyan a többi hindu istenség, így Siva, Parvati, Indra, Ganésa és a többiek tiszteletére is. Nem a többiek helyett és azokat kizárva, ahogyan a Krisna-tudat egyetlen léptette elő.

A nyugati férfitanítványok sáfrányszínű szerzetesi köntöse és a női hívek szárija eredendően a trópusi, szubtrópusi éghajlat természetes és ésszerű viselete. Ott indokolt. Ha a külsőség, a ruházat fejezné ki egy vallás lényegét, akkor a megkeresztelt polinéziai bennszülöttektől elvárhatná a keresztyén/keresztény misszionárius a zakó-pantalló viseletét a korábbi kacér ágyékkötő helyett.

Meggondolandó, hogy e vallás szülőföldjén, Indiában a templomon kívül élő egyszerű hívek csakis ünnepi alkalomkor veszik fel a vallás külső jeleit, így a szerzetesi lepelköntöst is. Ezzel kapcsolatosan magának Buddhának is van véleménye: „Senki sem lesz otthontalan testvér (azaz Buddha követője) pusztán azért, mert szerzetesi köntöst ölt, ...az ilyen ember csak szalmabáb, semmi egyéb“. Kínos.

e) A hindu vallás egyik fontos kísérő mozzanata a mantrák, szent szótagok ismételtetése. E mágikus jellegűnek ítélt szavak vagy mondatok recitálásakor nem annyira a tartalom, hanem annak hangzása, hangoztatása a fontos („a hang megelőzte a teremtést“). A mantrák hangjai a hinduista felfogás szerint tartalmazzák a kozmikus erőt, ami a hangoztatással átkerül a mantrázó személyébe.

A Krisna-tudat „nagy mantrája“ esetében sem elsődleges a tartalma, hiszen nem is kívánja lenyűgözni a híveit semmiféle nagyobb stilisztikai változatossággal, mindössze három szót

variál: „Haré Krisna, Haré Krisna; Krisna, Krisna; Haré, Haré; Haré Ráma, Haré Ráma; Ráma, Ráma; Haré Haré.“

A hang szerepét más vallások is fontosnak tartják. A keresztény vallásban is ismert, amikor ájtatos körmenet és kitartó harangozás hangja próbálta megakadályozni a készülődő jégesőt. A hatékonyságot cinikus hitetlenek ez esetben is vitatják.

Akad még számos kisebb „keleti“ (ál-)vallás, de ezek szerencsére már kevésbé ismertek Magyarországon, így például a théra-vádín, a Samye Ling, az FBO. Megjelent azonban számos zavaros, homályos nézet, hiedelemrendszer, ezotéria és az okkultizmus számos változata. Ezek a nagyobb hitelesség látszata – és netán a bőséges aratás – érdekében gyakran hivatkoznak keleti nagy vallásokra, s azok vallási szakkifejezéseivel is könnyedén dobálóznak. E primitívnek látszó csapdák ugyanakkor nem is olyan primitívek: az emberi butaságra és hiszékenységre alapoznak – beláthatatlanul nagy tehát a jövőjük. Találó a helyzet jellemzése: „iparággá válik az ezotéria, miközben a vasárnapi miséket üres padosorok előtt tartják.“ (VI.)

Nyugati történelmi egyházaink mellékhatásai

A korábban már említett teozófiához hasonlóan akad még „saját, nyugati rezsiben“ előállított vadhajtás is.

L. Ron Hubbard, a nyugdíjas tengerész alapítása, a szcientológia is erőteljesen hódít hazánkban. A Nyugatot nem követjük mindenben, így abban sem, ahogyan Németországban betiltották, mint a közösségre veszélyes irányzatot, de Franciaországban is perbe fogták néhány „egyházi“ vezetőjét.

Magyarországon többirányú – sokak véleménye szerint jól álcázott – tevékenységet folytat. Helyi missziói „dianetika“ néven pedagógiai, nyelvoktatási feladatokat végeznek; szinte áttekinthetetlenül szerteágazó vállalkozásokat kezdeményeznek. Ingyenesen végzett IQ-vizsgálatai, 200 pontból álló személyiségtesztjei után a gyanútlan érdeklődők egyszer csak azon veszik észre magukat, hogy szinte kibogozhatatlan kötelékekbe bonyolódtak. Néha valóban nem lehet világosan követni az óriási példányszám-

ban terjesztett szórólapjait, hirdetéseiket (Mit kezdhetünk egy olyan nagybetűs címmel: „NEM A GYEREK A HÜLYE!“ Önkéntelenül ide kívánczik a kérdés: „Hát akkor ki? Tanítója? Tanára? Szülője?“ netán egyikük sem, csupán a cím értelmetlen, mert általában NEM HÜLYE A GYERMEK...).

Kicsit nehéz teológiai szempontból is elemezni az olyan hirdetőlapokat, amelyeken a szöveg azt kérdezi: „...lehetne-e több pénzt keresni? ...sikeresebbnek lenni?“ Sem egyik, sem másik nem tűnik vallási feladatnak! Igaz, maga a vallásalapító nevezi művét „a szellemi egészség modern tudományának“. De most akkor „tudomány“ vagy „vallás“? Miután az előbbi adóköteles tevékenység, a vallás, pontosabban egyháza mentesül az adófizetés alól, nem is lehet vitás az önbesorolás jellege. Úgy tűnik, hogy a hiszékenységben kezdjük utolérni az amerikai színvonalat (pedig az iskolarendszerünk még próbálja tartani magát a gyengítő áramlatok ellenében!).

A „piacosított hitélet“ (VII.) életveszélyesnek látszó jelenség, hiszen ha a piaci értékrend és gondolkodásmód bekerül az egyházakba, végzetesen kikezdheti a keresztyén/keresztény vallásra alapozódott nyugati civilizáció teljes rendszerét (ahogyan korábban áttekintettük a vallások és civilizációk kapcsolatát).

Ugyancsak az USA-ban alakult ki a „sikertológia“ és a „sikerkereszténység“ (mivel ott a tipikus társadalmi ideál nem a hívő, becsületes ember, hanem a sikeres). Aki hisz Jézusban, az sikeres lesz, s ki ne akarna az lenni? Amerikában?! A sikerorientált emberek tömege tódul az új gyülekezetekbe. Napjaink és holnapjaink veszélye, hogy az ilyesféle rögeszmék nem állnak meg Hegyeshalomnál...

Szintén látványos népszerűsége tett szert a Hit Gyülekezete is, belső botrányait utóbb egyik volt vezetőségi tagja tárta a nyilvánosság elé. Gyakori vélekedés velük szemben, hogy az anyagiakra nagyobb hangsúlyt fordítanak, mint a Szentírás kijelölte hitre, illetve destruktív szektának tartják azok, akik szerint fiatal híveiket fanatizálás útján elszigeteli családjuktól. Kellően árnyalt megítélésük alaposabb elemzést igényelne.

Se szeri, se száma a keresztyénségből/kereszténységből kiszakadó új szektáknak. A vallásszabadság megcsúfolása, hogy az érthetle-

nül liberális hazai egyházalapítási törvény lehetővé teszi, hogy már száz ember új egyházat alapíthasson. Ennyi vallásalapító pedig könnyedén kikerül még egy valamirevaló nagycsalád rokonsági köréből is, sőt talán még egy próféta is. Mivel az egyházak jogosan kedvezőbb adózási helyzetet élveznek, nem is kell azon vitát nyitni, hogy miért alakult Magyarországon is olyan sok egyház az utóbbi években...

A nemzetközi vallási és álvallási jelenségek hazai terjedésén belül megfigyelhető egy jellegzetes magyar változat is. Tény, hogy „*a mai fiatalok jelentős része megundorodott a liberális cinizmustól, a kimmersz kultúra fertőjétől, és szívesen tájékozódna a keresztyén erkölcs irányába...*“ (VIII.) Sőt nem csupán ettől, hanem a magyarságot ért fél évszázados történelmi megaláztatástól, a magyar múlt dicsőségét lekezelő internacionalizmustól és a sorozatos történelemhamisítástól is megcsömörlött.

Ennek természetes ellenhatásaként egyértelmű érdeklődés bontakozott ki nemzetünk múltjának megismerésére, az eltorzított vagy elhallgatott ősi tudás feltárására, birtokbavételére. Minden nép részéről jogos és minden támogatást megérdemlő törekvés. Több évtizedes történelmi mulasztást kellett pótolni, amit ezalatt csupán a nemzeti szellemiségét híven megőrző magyar emigráció próbált ébren tartani, ápolni.

A rendszerváltás óta viszont felnyíltak az országon belüli gátak, sorompók, megszűntek a tiltások múltunk elhanyagolt, mellőzött vagy lekezelte területeinek vizsgálatában.

A magyarság ősi kulturális kincsének fontos részét jelentik az egykori vallási hiedelmek, a feltételezett magyar ősvallás. Egyidejűleg zajlik a felpezsdült célirányos kutatás, a már ismert tényanyag új szempontú elemzése, átértékelése és az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő gyakorlati hagyományápolás.

Ennek folytatása nem csupán hasznos, hanem egyenesen kívánatos is, mivel vitán felüli nemzeti közérdeket képvisel. Fájdalmas viszont, hogy mindezt beszenyezik olyan végletes torzítások, amelyek ezt a kettős divathullámot akarják többen – elsősorban anyagi haszonszerzési céllal – megnyergelni: a vallási útkeresést és a magyar múlt iránti nosztalgiát. Ezek talán csak egyetlen szempontból érdemelnek némi megértést: látszólag nem olyan nemzetidegen irányzatok, mint amilyeneket a korábbiakban

vázlatosan áttekintettünk. (Ezért, csakis ezért részesülnek abban a tapintatos elbánásban, hogy az érintett személyek még kezdőbetűikkel sem szerepelnek e tanulmányban.)

Megengedhetetlen az őszinte érdeklődők jóhiszeműségével való visszaélés bármely formája: a kiemelkedően magas tandíjakért szervezett „táltosképző iskolák“ tartása, a magyar ősvallást reklámozó zavaros tartalmú könyvek, audio- és videokazetták gátlástalan kibocsátása.

A keveset olvasó és keveset tanuló, még kevesebbet tudó „szerzők“ vitát és ellenvéleményt nem tűrő magabiztossága, egyértelműen „kinyilatkoztató“ stílusa azért jelent nagy veszélyt, mert tudatos félrevezető működésük lejárát, kompromittál egy szent ügyet: a magyarság történetének és ősi tudásának, hitvilágának hiteles feltárását!

Ezért nem lehet elfogadni az elfogadhatatlant, megbékélni a kibékíthetetlenel, kutatási eredményként elfogadni a legelemibb forráskritikai felkészültséget sem tükröző szabad fantáziálást.

Mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy a László Gyula-i „termékeny bizonytalanság“ nem azonos a történelmi sci-fi-irodalommal. Amíg elfogadjuk, hogy valaki a bibliai özönvíztől akarja levezetni a magyarok történetét; hogy a legtöbb nagy vallásalapító személyiség, sőt Isten fia is magyar volt; hogy a magyar a világ ősnépe és ősnelve; hogy a Kárpát-medencében negyvenezer éve él a magyarság, bár a magyar honviszafoglalások az özönvizet követően kezdődtek; hogy a magyar ősvallás az emberiség évmilliókkal ezelőtti aranykorából ered; hogy Árpád a Napisten nevében veszi vissza az őshazát stb. stb., addig nincs okunk és jogunk gúnyolódni a dákó-román elméleten; a nagy szláv birodalmon s a hasonló „magas szintű“ téziseken!

Fontos dolog valamit tisztázni: a magyar nemzeti szellemű lakosság érdeklődése múltunk iránt végtelenül fontos jelenség, ezért nem szabad ezt félrevezetéssel viszonzni! Az ő érdeklődésük nélkül halott marad és öncélú az összes fontos történelmi, vallástörténelmi, művészettörténelmi, régészeti, néprajzi és bármiféle egyéb kutatás! Ugyanígy rendkívül jelentős, hogy ez a szélesebb közéleti érdeklődés gyakran átvált az aktív kutatómunkába is. Ez is minden elismerést és támogatást megérdemel, hiszen a tudományosnak tekinthető szakirányú tevékenység soha nem volt és nem is lehet csupán a „hivatásosak“ kiváltsága! Pusztán a szakirányú végzettség még nem tesz senkit kutatóvá. Számos beszűkült gondolkodású és megkopott tudású diplomás közel sem tud annyit, mint egy célirányosan olvasó, tanuló, érdeklődő és önállóan gondolkodó „amatőr“. Közhelyszerű igazság, hogy igen sok alapvető fontosságú új ismeretet köszönhetünk magas felkészültségű, kreatív amatőröknek, akik nélkülözhetetlenek minden ország tudományosságában. Az ő segítségükre is nagy szükség van, hogy világos határvonalat lehessen húzni a nyereszkeskedő kontárok áltudományos tevékenysége és a közérdekű tudományos ismeretek közé.

Sokszoros válságtünetekkel küszködő nemzetünk számára ezért fontos, hogy megerősödjünk lelkünk szilárdságában, hitünkben, valós eredettudatunk megtartó erejében, teljes nemzettudatunkban. Bátorítson mindannyiunkat, hogy „*mindenütt nyomorgattatunk, de meg nem szorítottatunk; kétségkedünk, de nem esünk kétségbe; üldöztetünk, de el nem hagyatunk; tiportatunk, de el nem veszünk.*“ (IX.)

A Sakksétatér stábjába a Csillagpont találkozó.

1. Ezért teljesen nyilvánvaló, hogy miért adott ki ezúttal egy vallástörténeti tárgy körű tematikus számot a nemzeti eredetkutatással foglalkozó, tudományos-népszerűsítő történelmi folyóirat, a *TURÁN* (Új III. évfolyam 6. szám, 2000. december–2001. január).

2. A világvallások között legtöbbször valóban csak viszonylagos volt a harmónia. Az úgynevezett „térítő vallások“ rendszerint más vallások híveit kívánták maguknak megnyerni, hiszen a legtöbb vallás azokat tekinti „hitetlennek“, akik nem az ő vallásukat követik. E vallásokra, akár hogyan is szépítjük a helyzetet, inkább volt jellemző az intolerancia, mint a mások iránti megértés. Az említett „viszonylagos harmónia“ általában inkább volt jellemző a „nem térítő vallások“ egymásközi kapcsolatára, illetve a többi valláshoz kiépített viszonyára.

3. Szalay Károly (2000) *Ki volt Szent Imre?* In: Magyar Demokrata, 4. évf. 46. sz. 29. o., Budapest.

4. A közkeletű szóhasználat nem pontos, de érzékeltetni próbálja azt a kivételes szerepet, amit betölt a buddhista világban. A mindenkori dalai lámát a tibeti buddhizmus a jóindulat és irgalom „istensége“, Avalókitésvara reinkarnációjának tekinti, a jelenlegi dalai láma tehát már úgymond a 14. folyamatos földi újjászületése az említett óriási tekintélyű bódhiszattvának.

5. Az idézet forrása itt, valamint korábbi és további esetekben: Bárdi L. (1998) *Megváltás vagy veszély a keleti vallások megjelenése társadalmunkban?* In: Confessio, XXII. évf. 1. sz., 88-95. old., Bp.

I. OSWALD SPENGLER (1918, 1922) *Der Untergang des Abendlandes*; legutóbbi magyar kiadás: *A Nyugat alkonya* (Európa Kiadó, Budapest, 1994).

SAMUEL P. HUNTINGTON (1998) *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*; Touchstone Books; magyar kiadás: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása* (Európa, Bp, 1999).

II. A dalai lámával készített interjú; *Nők Lapja*, 2000. okt. 25.

III. Az utóbbi években megjelent fontosabb vallástörténeti alapművek: H. V. GLASENAPP (1975-től több kiadásban is) *Az öt világvallás*; Gondolat, Bp; H. SMITH (1995) *A világ nagy vallásai*; Officina Nova, Bp; HUNYADI L. (1994) *A világ vallásföldrajza*; Végeken, Bp; BÁRDI L. (1999) *A keleti világvallások története és eszmévilága*; PTE, Pécs; SIMON R. (1987) *A Korán világa*; Gondolat; Bp.; *A Bölcsesség-Hit-Mítosz* sorozat kötetei (1997-től), Magyar Könyvklub-Helikon, Bp.; M. ELIADE (1995/96) *Vallási hiedelmek és eszmék története I-III.*; Osiris, Bp.

IV. *Szent Biblia*: 1Kor 12,4 -12.

V. *BUDDHA beszédei*; A testvériség I/4.

VI. BERTÓK LÁSZLÓ ATTILA; Demokrata, 1997. 13. sz.), Bp.

VII. *A piac*; Reformátusok Lapja ; XLIV. évf: 47. sz., Bp.

VIII. SZALAY KÁROLY: *Ki volt Szent Imre?*; Magyar Demokrata, 4. évf. 46. sz. 29. o.; Bp.

IX. *Szent Biblia*: 2Kor 4,8-9.

XII. Magyar Református Középiskolák Kárpát-medencei találkozója

In memoriam **FORRAI SÁNDOR**

1913. március 18. – 2007. május 25.

Forrai Sándor tanár, írástörténész, rovásírás-kutató, református presbiter 2007. május 25-én távozott közülünk. Fájdalmas hiányát csak úgy enyhíthetjük, ha nem engedjük elfeledni tanításait, és idézzük gondolatait. Van miből merítenünk...

A „rovásírás atyja“ 1913-ban született Munkácson. Innen a trianoni békediktátum következtében menekülniük kellett, mert édesapja, aki az ottani városi rendőrségen dolgozott és a Turán Szövetség tagja volt, egymaga negyvenezer aláírást gyűjtött a visszacsatolás érdekében, amelyet vasutasok vittek Párizsba. A kisfiú, akit szülei a zöldhatáron menekítettek át testvérével együtt, már a családi otthonban megismerkedett a hazaszeretettel, a magyar őstörténettel, cserkészettel, rovásírással. Az elemi iskolát Diósgyőrben, a középiskolát a Nyíregyházi Evangélikus Gimnáziumban és Újpesten végezte. Kiváló rajzkészsége volt, ezért diákkorában több kitüntetést kapott. A katonaság után, 1935-ben a rendőrségen irodai alkalmazott lett, ahol megtanulta a gyors- és gépírást. Ekkor vette észre a hasonlóságokat a Marsigli olasz hadmérnök által lemásolt botnaptár rövidítései és a gyorsírás között. 1939-ben feleségével gyors- és gépíró iskolát alapított, amelyet 1952-ben államosítottak. Felesége, Marika több gyors- és gépírási tankönyvet írt és a kettejük által kidolgozott feltételes reflexológia segítségével kitűnő eredményeket értek el. Sajnálatos módon a tanár úr látása gyengült, így rokkant nyugdíjba került.

Ősi írásunkkal kapcsolatos cikkei 1974-től jelennek meg, többek között a Gyorsírók és Gépírók Lapjában, a Magyar Nemzetben, az Élet és Tudományban, a Reformátusok Lapjában és a Turánban, amelynek szerkesztőségi tagja is. Mivel a finnugor származás és nyelvrokonság elméletét nem fogadta el, hiszen éppen a rovásírás indokolja legjobban ezen elmélet

tarthatatlanságát, nem közzétették írásait a Magyar Nemzetben, s ez igen bántotta. Végül a Reformáció 1998. 1-2. számában jelent meg a *Meddig sújtja még nemzetünket a Hunfalvy átok* című korszaknyitó írása. Ezután a kutatók és történészek közül többen kaptak bátorságot a finnugor elmélet bírálatára.

Első volt abban is, hogy őseink írását az elméletek rabságából kiszabadítva, széles körben igyekezett közkinccsá tenni. Ehhez hatalmas gyűjtőmunkával létrehozott egy 125 képből és magyarázó táblából álló rovásírás vándorkiállítás, ahol az érdeklődők a szakmai vitacikkek helyett a rovásírás emlékeit időrendben és az írástörténeti kapcsolatrendszerben elhelyezve ismerhették meg. Ebben a kiállítási anyagban mutatta be a Fischer Károly Antal és Sebestyén Gyula közlései óta előkerült újabb emlékeket is. A kiállítás 1975-ben a református egyház XIII. kerületi, Frangepán utcai gyülekezeti terméből indult ismeretterjesztő útjára.

1985-ben jelent meg a *Küskarácsonytól Sülvester* estig című és *Egy botra rótt középkori székely kalendárium és egyéb rovásírási emlékeink* alcímű könyve. Ebben írástörténeti áttekintést és ismereteket találunk a magyar rovásírás eredetéről, kialakulásáról, kapcsolatairól, rövidítési rendszeréről és természetesen a rovásnaptárról. Itt már kifejti azt a szintén úttörő gondolatot, hogy nem mi vettük át a türköktől az írást, hanem az átadók voltunk. Rámutat arra is, hogy a kutatók eddig nem vették figyelembe azt a tényt, hogy magyar anyanyelvünk lejegyzésére csak a rovásírás alkalmas, hiszen a latin betűírás átvételétől számítva csaknem ezer évre volt szükség, hogy az ebből hiányzó és hangjaink lejegyzéséhez szükséges 13 jelet pótolni tudjuk. „...a magyar nyelvet latinbetűs írással jegyezni csak nagy torzítás árán vagy egyáltalán nem volt lehetséges. Az olvasó minduntalan tanuja lesz annak a harc-

nak, ahogy nyelvünk küzdött a betolakodó, idegen betűkkel szemben... – írja e művében.

1994-ben egy 420 oldalas műben összegzi eddigi közreadott tudásanyagát, kiegészítve újabb kutatási eredményeivel és Dr. Esze Tamás református presbiter képgyűjteményével. E mű, *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* minden kutató és érdeklődő bőséges, pontos forrásanyaga.

Nem törekedett mindenáron arra, hogy a még megfejtetlen emlékeknek olvasatot adjon. Bölcs véleménye az volt, hogy inkább várjuk meg az időt, amíg megtaláljuk az értelmezést segítő párhuzamokat, mert az elsietett, rossz olvasat hosszú időre félrevezetheti a kutatókat.

Forrai Sándor érdemeit a következőkben foglalhatjuk össze:

-Alapos előtanulmányok után rendszerezte a rovásírásról való eddigi ismereteket.

-Cáfolta a helytelen, hamis elméleteket ősműveltségünkkel szemben.

-Az új szempontok szerint elhelyezte a rovásírást az egyetemes írástörténet rendszerében.

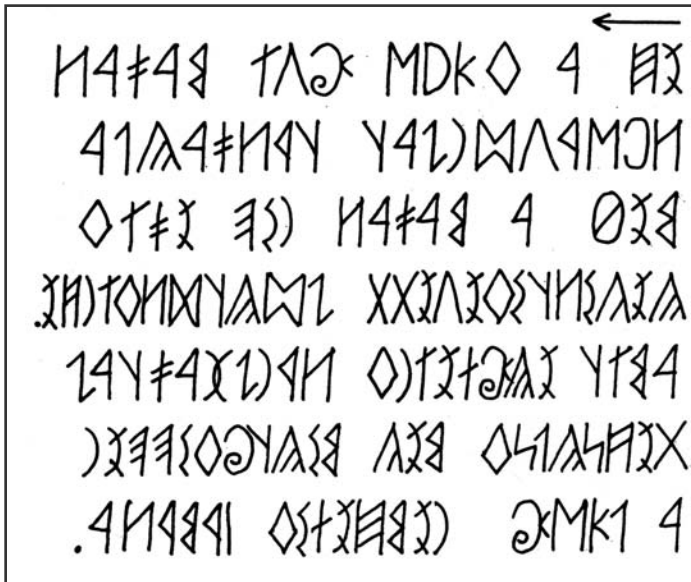
-Vállalta az ismeretterjesztés, oktatás szervezésének, gyakorlatának nehézségeit. Tankönyvet írt ősi írásunk terjedése és fennmaradása érdekében.

-Összegyűjtötte és közreadta a rovásírás újban felfedezett emlékeit.

-Tántoríthatatlanul próbálkozott az egymást váltó kormányok figyelmét felhívni ősi műveltségünk íráskincsére.

-Folyamatosan figyelte a rovásírás eseményeit és támogatta az előrevívő kezdeményezéseket.

Elmondhatjuk, hogy megmutatta az irányt, kikaposta az ösvényt, járjunk hát rajta, mert ezen az úton egyetlen lépésünk sem vész kárba.

Forrai Sándor *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című könyvének fűlszövege, és egyben örökérvényű üzenete az utókornak. Fordítása: (az alábbi abc szerint mindenki próbálja meg maga lefordítani).

‡	Λ	⊗	∫	∫	†	‡	↑	X	4	4
GY	G	F	É	E	D	CS	C	B	Á	A

∫	∫	D)	4	⊗	Λ	Z	⊗	1	†	‡
Ö, ÖÖ, Ö	NY	N	M	LY	L	K ^{VÉG} II. AKC	K ^{KÖZ}	J	I, Í	H	

Y	‡	M	∫	‡	X	Y	I	Λ	H	‡
ZS	Z	V	Ü, ÜÜ, Ü	TY	T	SZ	S ^{AS}	S ^{ES}	R	P

ESZTERGÁLY ELŐD GÁBOR

KÖZÖS PONTOK

- beszélgetés Bölcsföldi Andrásal -

Te, mint a Teológia spirituális, nagy rálátással és személyes tapasztalattal rendelkezel a különféle diákrendezvényekkel – akár ifis táborról, akár Csillagpontról legyen szó.

Mint ilyen közösségépítő lelkész, az évek során milyen tendenciát véltél felfedezni a szerveződő rendezvények száma és az azokra ellátogató diákok létszáma között? A rendezvények jellege, sokszínűsége milyen hatással van az érdeklődők összetételére?

A tapasztalat kettős, s részben követi a fiatalok között ma meglévő tendenciákat. Ez látszik egyrészt abban, hogy a fiatalok nehezen kötelezik el magukat valami mellett, nehezen döntenek még olyankor is, amikor valami számukra jó dolog történik. Mondok egy példát: a '90-es években, ha szerveztünk egy kirándulást, ifin megkérdeztem, hogy jövő héten ki jönne megmászni Istállóskőt, 20-30 kéz fent volt, s másnap rendelhettem a buszt. Ma, ha kérdeznék ilyet, akkor két és fél kéz jelentkezik, de azzal feltétellel, hogy még megkérdezi a Katit és az Anettet, ha ők jönnek, akkor lehet, de az is csak akkor, ha a szülőkkel nem most mennek a nagymamához. A többiek még küldenek két SMS-t, hogy a nélkülözhetetlen barát/nő jön-e? Így nehéz mondjuk lefoglalni bármit is. A fiataloknak az elkötelezés, a döntés nehezen megy, az utolsó pillanatig húzzák, hogy vállaljanak egy jó hétvéget vagy táborot annak minden előnyével, hátrányával. Hozzá jön még a kényelem is: gyalogtúra hátzissákkal, magunk visszük a sátrunkat? Gyalogolni a tűző napon, mikor lehet menni busszal is? Teológusokkal szoktam viccelni: ha nincs metró vagy mozgólépcső az adott helyen vagy hegyen, már nem is jönnek el egy kirándulásra, ami persze így nem igaz, de én sem magamtól találtam ki. Emellett van azért igény a romantikusabb programokra is, mint az építőtáborok Erdélyben, Felvidéken, vagy a Művészek Völgye, ami éppen a luxus nélkülözésével értékelődik fel. Nincs TV, internet, gyakran meleg víz sem, de együtt vagyunk, jókat eszünk, beszélgetünk. Gyertyafény. És szolgálunk, munkálkodunk az egyházért, az emberkért, Istenért.

A másik, hogy a világban jelentkező tenden-

ciák az egyházban is érvényesek, népszerűbbek a fesztivál jellegű, sátoros táborok, ahol nagyobb a szabadság, mint egy napirenddel, témával jelölt ifi héten, s itt is meghatározó az opció, választhatok, hogy mit akarok csinálni. S ebben az is benne van, hogy éppen semmit. Ennek jó példája, hogy az egyház missziós célzattal (Közös Pont ökumenikus misszió) ott van a különböző jellegű fesztiválokon, mint a Sziget, a VOLT vagy a Tokaj, s ebben a sajtóságos misszióban részt vesznek teológusok is. S talán ezért, ebből az igényből fakadóan is jött létre a Csillagpont ifjúsági találkozó, mely néhány év késéssel ugyan, de mára elfoglalta helyét a különböző ifjúsági rendezvények között. Ebben az a tapasztalat, hogy növekszik a létszám, az idei több mint 2000 fő jelzi ezt. Az igényhez igazodnak a fiatalosabb jellegű koncertek, táncházak, de sok résztvevője volt a különböző beszélgetéseknek és az általunk működtetett Sakksétatérnek is. Ennek még egy hozománya volt: felszínre került egy olyan szervező gárda, ami egyre profibban végzi feladatát, pedig ebben a műfajban senki sem rendelkezett sok éves tapasztalattal.

A világi társadalom felől érkező kritikák közül sokszor ér bennünket, keresztyéneket az a vád (hol jogosan, hol jogtalanul), hogy belterjesek vagyunk. Egy-egy tábor vagy rendezvény megszervezése kapcsán milyen eszközök állnak rendelkezésére egy szervezőnek, hogy az ilyen kritikát elkerülje?

Azokban a gyülekezetekben, ahol van ifjúsági csoport vagy gyermekmunka, ott általában szerveznek is külön hetet számukra. Ezek többnyire belterjesek, hiszen a saját ifi van együtt, s a lelki épülés szempontjából fontosak ezek a táborok. Amikor Kecskeméten voltam ifjúsági lelkész, akkor mindig nyitottak voltunk arra, hogy más gyülekezetből is jöjjenek fiatalok a mi ifi hetünkre, s sokszor egészen érdekes utakon is értek el bennünket fiatalok, más egyházkerületből, határon túlról is. Különös ajándék volt, amikor egy-egy sérült társunk volt velünk, akit például le-föl kellett cipelni a lépcsőn. Ebben is sokat tanultunk egymástól.

A belterjességnek van tehát helye, de nyilván a misszió szempontjából fontos a kilépés a kereteink közül. Ennek egy átmeneti példája a Csillagpont, ahová nagyrészt saját berkeinkből jöttek református fiatalok, de voltak olyanok is, akik nem tartoztak egy gyülekezethez sem, sőt voltak, akik az internetről értesültek, s vettek részt a találkozón. A nagy ifjúsági rendezvényeken lévőről már volt szó (Közös Pont). E kétőnek a lényegi ötvözete az, amit a Művészetek Völgyében valósítunk meg már évek óta. Őcsparókiáját megszállva tartjuk ott táborainkat nyaranként, melyek abból a szempontból egyháziak, hogy parókián, a templom közelében, sőt benne élünk, másrészt nyitottak a kapuink. Aki ismeri a Művészetek Völgyének nyitottságát, közvetlenségét, az tudja, hogy senki sincs kizárva berkeinkből. Egy olyan egyházi hely, ahová szívesen, fenntartás nélkül, de esetleg azzal is, jönnek be a látogatók, méghozzá nagy számban. Nyilván évek alatt ki kellett épülni ehhez a Művészetek Völgye egész szellemiségének, stílusának, s ebbe a folyamatba pedig nekünk be kellett épülnünk szép lassan. Ez odáig ment, hogy engem idén is, mint egy fontos pontnak a szervezőjét, rendszeresen meghívtak a stábülésekre, amiket reggelként tartottunk, s tulajdonképpen ez vezérelte a Völgyet, illetve ment az magától is, de a problémákat meg kellett beszélni. Másrészt pedig érdekes beszélgetésekre ad módot. Mondok egy idén nyári példát. Egyik este beszélgettünk a parókia tornácán, a kerti kútnál, mécsesek lángja mellett, néztük a fák holdfényes szillettjét, s kortyolgattuk meleg teánkat (ez tényleg ennyire romantikus!), mikor becsörtetett az udvarba négy fiatal biciklivel, akik elég laza stílusban, de szállást keresetek. Nem szóltunk semmit, ők a maguk módján, erősen dohányozva ecsetelték dolgaikat bekapcsolódva beszélgetésünkbe, és lassan közeledett a két csapat egymáshoz. Megtudták, hogy ez egy egyházi tábor, akkor mindenki felemlegette utolsó egyházi élményeit, s kiderült hogy felvidéki fiúk, részben katolikusok. Aztán egy jót beszélgettünk velük, ott aludtak, majd először a közös reggelinél láttuk őket, hogy kicsodák is valójában. Aztán még később is visszajöttek, s levelezés lett belőle, majd nem eljöttek az építőtáborunkba. Ilyen ott az élet, ahol este nem tesszük rá a láncot a kapura.

Mint a misszió egyik eszköze, a rendezvények segítenek informális kapcsolatot létesíteni nemcsak a hívőkkel, hanem az útkeresőkkel is. Vajon képesek-e napjaink programjai, rendezvényei megszólítani azokat, akik még nem találták meg életük Megváltóját?

Például a Művészetek Völgyébe évről-évre visszajárunk. Három programmal vettünk benne részt eddig: 2004-ban Alkotótábor, 2006-ban MiAtyánk imakert, 2007-ben Sakksétatér. Mindhárom program más karakterű volt, s más eredményt is hozott. Az egyházi programok, értsd: koncertek, felolvasó estek, együttesek nem hoztak áttörést, nem taposták egymást az emberek, körülbelül azok jöttek, akiket gondoltunk. Az imakertnél sokakat megfogott a Miatyánk ilyen jellegű (interaktív kiállítás) interpretálása. Egy bibliai (jól ismert) ige hatott kifelé. A Sakksétatér viszont egy világi szimbólumot fogott meg, s azt próbálta közelebb hozni az igéhez, az üzenethez. Ezt az egyháziak nehezebben értették meg, a világiak pedig nem biztos, hogy tovább jutottak annál, hogy a jó és a rossz küzd egymással. De ezek a kísérletek mind azt mutatják, hogy folyamatosan keresnünk kell az utat, a módokat a tömegek eléréséhez. Az biztos, hogy a munkákat nagy számban végeztük el s a teológusoknak egytől-egyig nagy élményt nyújtott. Ez is volt az egyik nem titkolt cél. Nincs enek profin kidolgozott, biztos módszereink. Úgy szoktam fogalmazni: kísérletezgetünk. S ezt is jó megélni teológusokkal. Hiszen sohasem szabad feladni az emberek elérését. Bele lehet fáradni, ki lehet égni, meg lehet unni a munkánkat, de sohasem szabad feladni az álmainkat, céljainkat, mert az az igazi vereség. A feladatunk sokkal nemesebb, erősebb az elhívásunk, nagyobb a mi Urunk mindennél.

Idén is, mint a korábbi években megszokhattuk, rengeteg egyházi rendezvény közül válogathatott az érdeklődő. Mondj ezekről néhány szót. Mit tapasztaltál, a rendszeres vagy az eseti rendezvények a népszerűbbek?

Mindkettőre akad példa. Ha egy program jó, akkor az ugyanazon a helyen megrendezett más programot is megnézik a látogatók. A rendezvény minőségén és színvonalán sok múlik, ezért kell mindig igényesnek lennünk.

Idén több ilyen visszatérő jellegű programunk

is volt. Kezdődött a Sakksétatér német változatával a Sachpromenade-dal, mely egyházunk hivatalos megmutatkozása volt. Jó kis csapattal együtt vállalkoztunk a hosszú útra, melybe helyet kaptak más egyetemre járó diákok is. Ez mindig is koncepcióm volt, hogy hogyan is tudnak együtt dolgozni teológusok más egyetemistákkal, hiszen jótékonyan hathatnak egymásra, másrészt a majdani lelkipásztori munkában is fontos szerepet játszhatnak a világiak, értelmiségiek. Akár presbiterként, gyülekezeti tagként, tanácsadóként, munkatársként is. Ez minden programunkat jellemezte és jellemzi ma is. A standunknál sokan megfordultak, elég népszerű volt, hiszen mindig lehetett nálunk valamit tevékenykedni: beszélgetni, játszani, kávézni és persze minden mértékben: sakkozni. *A reformáció ösvényein* című kirándulást ötödik alkalommal rendeztük meg, s Istennek hála, az Ő gondoskodása végigkísérte utunkat, így nagy élményben lehetett része annak, aki felfedezte velünk a reformáció kisebb egyházainak, lelkiségének nyomait Itáliában, Franciaországban és Németországban. A Csillagpontra jellemző volt, hogy az előző debreceni stáb csaknem minden tagja részt vállalt most is a munkából és újakkal is gazdagodtunk. Nem volt könnyű megküzdenünk a kilométerekkel (előző nap érkeztünk haza a nagy útról), a meleggel és számos más nehézséggel: tábori körülmények között hogyan tudjuk megvalósítani és üzemeltetni a Sakksétatérét. Nem is beszélve a mellet-

tünk lévő kisszínpadról és az alulról támadó hangyáktól. De stábunk derekasan megállta helyét. Ezt követte pepitában a Művészetek Völgyében felállított Sakksétatér, melynek két hete alatt jól megszokhattuk egymást, s a munka is olajozottan ment. Itt is sok segítőnk akadt, és szép napokat töltöttünk el együtt. Teológus szempontból nagy hiányokkal küszködött a témában és szervezettségben is jó utat mutató tábor, mely Bonhoeffer művéről „A szentek közösségéről” szól. Nem tudom, mi az oka, hogy az ilyen jellegű hét nem vonzó a teológusok számára, mikor jó körülmények között, jó témával, jó társasággal megrendezett balatonszárszói hétre mégsem jön el senki. Talán egy gyenge mentség, hogy ugyanazon a héten volt Szokolyán a gólyatábor is, vagy esetleg a nyár végi pánik is szerepet játszott. Nagyon jók voltak és lelkesítőek az Ágoston Sándor Alapítvány által szervezett építőtáborok Erdélyben és Felvidéken. Ha tartósan nem is tudunk ott élni, de bepillantást nyerhetünk néhány nap által is ottani testvéreink életébe, gondjaikba, küzdelmeikbe, melyek sokszor létükért folynak. Mellesleg nem baj, ha egy teológus kipróbálja például egy templom belsejének festését, melyet mi is gyakoroltunk Rudnán. Összefoglalva: igazán szép és gazdag program és sok szolgálati lehetőséget felvonultató nyár után kezdhettük el a szépnek ígérkező tanévet. A mi Urunknak legyen érte hála.

Sakksétatér Öcsön, a Művészetek Völgyében

TÓTH EMESE TÜNDE

IZABELLA MESÉL

Mindent tudok róla. A múlt héten érkezett, vasárnap, a reggeli gyorsal. Pestről. Mással nem is igen jöhetett volna, hiszen ez az egy vonat jön Pestről. A világ végén élünk mi itt. Az Isten háta mögött, szó szerint. Ugyanúgy jött, mint a többi önkéntes. Fiatalon és lelkesen, azt hitte, mindent tud rólunk, annyi mindent olvasott már, látott is filmeket. De éppen úgy nem tud rólunk semmit, ahogy a többi önkéntes sem.

Azt is tudom, hogy reggel nem mentek ki érte az állomásra. Ekkor kezdte megérteni, hogy nem is vártak rá igazán. Ejszen itt sosem várnak senkire. Mindenre szükségük van, de nem várnak senkire.

Egészen szájalmas lehetett, ahogyan várakozott. Próbált segítséget kérni. A vasutastól. Ő is szájalmas. Az egész világ az. Nem tudnak semmit. Itt élnek közöttünk, de fogalmuk sincs, mi történik. Látnak minket, és mégsem vesznek észre igazán. Elmennek mellettünk. Mintha nem is egy faluból valók lennének.

Végre megtalálta a házat. Csak letelepedett a lépcsőre és várt. Néha bekopogtatott a házba, félve, hogy valakit fölébreszt; attól ugyan hiába félt, itt ilyenkor vasárnap 9-ig alvás van. 9 óra tájban találtak rá. Brigitta felvezette a házba. Láttam az arcán a zavart, hogy azt sem tudja, ki ez: gyerek, nevelő, önkéntes? Esetleg egész más? Megnyugodott, mikor kiderült végre számára, hogy a legidősebb bentlakó gyermek vezet. Brigitta hamar fel is keltette a nevelőnőt, akitől azonban nem kapott semmi hasznos eligazítást. Közben felkeltek a gyerekek is. Ők, azok az elérhetetlenek, a szerencsések, akik már bent vannak. Ők, akik jól jártak, akikre volt, aki odafigyeljen, aki bevegye őket a házba, aki észrevegye, hogy napok óta nem kaptak enni. És most is, ébredéskor, újabb embert találtak maguk között, egy újabb önkéntest, aki kicsit ugyan szerencsétlen, mert nem tudja, melyik a szekrényük, aki nem tudja, melyik a vasárnapi nadrágjuk, és hogy azt hétköznap nem vehetik fel, csak és szigorúan misére, aki nem tudja, hogy nem szabad ilyenkor biciklizni, és aki hajlandó mesét is olvasni nekik, ha kell, 3-4 mesét is elkezd, bár egyiket sem hallgatják végig, mert közben történik valami izgalmasabb. És azok a

gyerekek boldogok, hogy vezethetik az új önkéntest, van egy új játékszerük, egy új barátjuk, egy új anyjuk.

És még mindig nem tudja, hogy várok rá. Még mindig nem ismer. Az az öt éves fiúcska odamehet hozzá, hogy legyen az anyja, de velem még mindig nem találkozott. Mert én még kívül vagyok. Még mindig csak kívül.

És esznek és játszanak és alszanak, meleg ágyban, és mesét olvasnak és tv-t néznek és nevetnek és nevetnek és nevetnek... Kivéve az önkénteseket.

Az önkéntesek talán életükben először éhesek igazán. Először látják a nyomort. Először lesz valami fogalmuk arról, hogy milyen itt élni. Először hallják egy-egy gyerek szörnyű történetét, és először látják, hogy zokog valaki, aki nem akar hazamenni. Először látják, hogy lehet tisztelni azt a szülőt, aki annyira részeg, hogy sosem tud felkelni az ágyból. Először gondolkodnak azon, hogy mit adjanak enni délután. Itt sírnak először azért, mert látják, hogy nincs mit ennünk, mert látják, hogy nincs fürdővizünk, látják omladozó otthonainkat, rossz fogainkat, leányanyáinkat, soványságunkat, piszkos rongyainkat, megkínzott arcainkat. Először hallanak nyolcévest a legtermészetesebben beszélni arról, hogy ő vezette apja helyett a traktort, mikor dolgozott. Először pelenkáznak gyereket, ahogy egy tízéves mutatja nekik, hogyan kell. Először fürdetnek meg egy-egy nyolcévest, aki visít a zuhanyzó láttán. Először magyarázzák egy tizenévesnek, hogy hogyan kell lehúzni a WC-t. Először mutatják meg egy öt évesnek, hogyan kell kitörölni a fenekét. Először tanítanak tízévest tányérból enni és evőeszközt használni, mert fogalmuk sincs, hogy eddig nem is tudtak róla, hogy létezik evőeszköz.

Először állnak teljesen meghatódva egy csapat vidám gyerek fölött – mert már látják és tudják, honnan jöttek. Mert már látták otthonukat, látták a szülőt, aki ígérete ellenére újra és újra otthagyja gyermekét, és köszönés nélkül távozik, már látták nevetni és sírni a gyermekeket. Már tudják, hogy melyik tízéves látta el két évig egyedül három kisöccsét és az öreg nagymamát, már tudják, hogy melyik öt éves kislány anyja a

prostituált – így már nem is furcsa annyira a kis Szimóna viselkedése. Már látják, hogy nem tudják megállapítani egy gyerek életkorát ránézésre, hiszen legtöbbször megállt a növésben az alultápláltság miatt. Már tudják, hogy Szilvikének jó dolga van, mert bár hajléktalan az édesanyja, néha meglátogatja és nagyon szereti őt, és azt is értik, hogy a kishúga miért olyan csendes, elzárkózó gyerek: hiszen az anyja rá sem néz, mintha nem is az ő gyereke lenne. Már látták kínlódásunkat az iskolában, a román nyelv vagy éppen a matematika okozta nehézségeket. Most már jobban értik, miről szól itt gyerekeknek lenni.

Vagy mégsem igazán. Már napok óta itt volt, egészen beleszokott az új rendbe, mikor végre találkoztam vele. A játszótéren voltunk. A libikókán játszottam egy bentlakó kislánnyal. És akkor anyuka végre megkérdezte tőle, amit annyira vártam. Hogy hogyan lehet bekerülni a házba. Rögtön bekísért, bár láttam rajta a rosszállást. Biztosan ő is azt hiszi, hogy down-os vagyok. Már annyian hitték. Talán ezért adtak abba a mostani kiegészítő iskolába is. De ott csak mindig megverték. És nem adtak enni sem, pedig annyira éhesek voltunk.

Odabent minden olyan, mint elképzeltem. Mindenki kedves volt velem, sok gyerek játszott – végre nem vagyok egyedül. Igen, jó lenne ide bekerülni. Megszabadulnék végre anyuka új barátjától is, aki mindig olyan furcsa dolgokat csinál anyukával. Mióta ő van, én nem kellek. Akkor küldtek oda is bentlakásra, ahol mindig megverték. Hazaküldtek, meg kell beszélni az iskolával, hogy átvesznek-e. Ha átvesznek, beköltözhetek. Egyik nap még eljöttek értem, még egyszer bevittek. Alaposan kikérdeztek, hogy milyen a családom. Kit szeretek és kit nem szeretek. Zsuzsit. Őt szeretem. Ő tényleg hiányozni fog, a kisbabával együtt. És a kiskutyáink is hiányozni fognak. De a ház nem. És más sem. Legfőképpen anyuka barátja nem. Remélem, soha többé nem látom. Elvette tőlem anyukát. Csak az iskola átvenne...

Fogta a kezemet, úgy vezetett. Most már nem hiszi, hogy beteg vagyok. Rajzoltam nekik sokmindent, talán megtetszettek neki a rajzaim. De most már mindegy, mert eltűnt, hazautazott. Az egész csak egy hétig tartott. Én pedig várok – ismét csak arra, hogy bejussak a nagy házba.

A „Sion hegyére” vezető út Tahiban

GÉR ANDRÁS LÁSZLÓ

SZÍN-AHHÉ-ERIBA A HITRŐL

Mindenféle gondolat nélkül ült le egy papírfecni elé azon az estén Szín-ahhé-eriba. Kellemes fáradtság volt rajta, de hitt abban rendületlenül, hogy ha feljegyez ezután mindent, ami nyomorult kis életében zajlik, akkor talán azzal egyszer kivívja az emberek elismerését.

De valójában nem ez volt a célja, hanem, hogy valami igazi mélységet felfedezzen az életből. „Mindig csak ezek a nagy végső kérdések. Már úgy érzem magam, mint egy fickó, aki felszaladt egy magas hegy tetejére, s nem hajlandó lejönni onnan. Azaz, mint aki elért – kitisztulván belül – egy olyan állapotot, ahol minden pusztán fekete és fehér talán, ahol egyszerűen nincsen semmilyen zavar, hanem egyszerűen csak döntenem kell. Vagy-vagy.

Vagy ugrok, vagy maradok a helyemen. Utóbbi esetében azonban előbbi még mindig megmarad esélynek. És ha ezt rávetítjük a végtelenre, akkor a végső eredmény úgyis az lesz, hogy le fogok ugrani. De e szerint az ugrás egyfajta kényszerként az az állapot, melybe belesodródván, elkerülhetetlenül belekerülök, és ez lesz a sorsom, mely elől el nem térhetek.

E szerint mindegy meddig ülök a hegy tetején csodálva a tájat, nem fogok angyallá változni, és elrepülni. Mert ugranom kell előbb-utóbb... ugyanis ugrani fogok. Ha viszont ugrok, lehet, hogy közben változok „angyallá“, s így elkerülöm a halált. Vagy nem, s akkor meghalok. Tehát az ugrás az, ami közben eldől a sorsom véglegesen. Nem az ugrás rám nehezedő aktusában, illetve az ide elvezető gondolatokban és akaratban; hanem magának a cselekménynek egyfajta következtében, amikor is nincs biztos pont a talpam alatt, és teljesen a bizalom és remény lesz az egyetlen kiutam.

S akkor vagy „angyallá“ változom, és élek; vagy lezuhanok, és meghalok. Ha lezuhanok, és meghalok az tiszta sor. De előbbi nem. Mert bejön egy bizonytalansági tényező. Valakire rá kell bíznom magam. Mert magamtól nem változok „angyallá“. Tehát rábízom magam egy fel-

sőbb hatalomra, mely „angyallá“ változtat, és megment a pusztulástól, mely egyébként természetes osztályrészem lenne.

De ez a döntés nem szobaajtók mögötti, titkos kis döntés, csendes álomban elmormolt ima, hanem ez a döntés szó szerint élet-halál döntés.

Ha ugrok, és nincs felsőbb hatalom, kimondva: nincs Isten, én nem tarozom őhozzá, akkor öngyilkosság volt ugranom. Viszont ha ő nincs, akkor fent maradnom a szikla tetején ugyanúgy kietlenség és nihil, mint a halál. Ha pedig van, márpedig miért ne lenne, én tudok róla, én tudom, hiszem, érzem, hogy van, akkor..., akkor pedig ugorhatok, mert „angyallá“ változtat, és megmenekülök.

De ehhez az életemet fel kell adnom. Mert azzal, hogy leugrok a szikla tetejéről, azzal gyakorlatilag mindenről lemondok, teljesen kiengedem kezemből a gyeplőt saját létezésem felett.

Rábízom-e magam Istenre, vagy üljek a saját nihilemben süppedve továbbra is a hegy tetején egy sziklán, várva, hogy legyen valami, ott, ahol, e végső kérdések színterén, már más nem igen van.

Ugrok. Eszem, hívó eszem azt mondja, hogy ugorjak. Nem ugrok. Nihilista szívem azt mondja, várjak még kicsit.

Állati ösztönöm azt súgja, forduljak meg, menjek le a szikláról a végső kérdések színhelyéről vissza az élet, a hétköznapi dzsungelébe, ahol semmi sem az, ami, és minden más, és különben is, nem tudhatjuk...

Ott könnyebb lesz döntenem? Dehogyan lesz. Csak lesz mire fogni, ha mégsem ugrok. Lesz mire fogni, hogy üldögélek. Mert én ott tudom a tétlenséget és akár a tagadást is nem tétlenségnek, és tevéleges nem tagadásnak bemutatni.

Tisztán láttam, és visszamentem a hegyről vaknak. Amúgy is, ilyen „angyalok“ különben sincsenek.“

Aztán hallotta, hogy harangoznak. „Sok ember ilyen ma, mint én ezen az estén. Ezért nem jár-

* Szín-ahhé-eriba nem azonos az azonos nevű asszír uralkodóval. Itt ő egy XXI. századi, poszt-modern alak, aki éli az életét, és gondolkodik dolgokon. Ez az írás is a róla szóló sorozat része.

nak templomba, ezért nem kíváncsiak a hitre, Jézusra, mert ott ugrani kellene, és nem pedig a langyos vízbe lógatni a lábunkat, vagy önkéntes dzsungel-háborút vívni úgy, hogy nem tudjuk ki kivel van.“

Nem fedezett fel nagy igazságot, mert ezeket mindenki tudja, s ahogy mondani szokás, e szét-koptatott kifejezéssel: mégis senki sem tudja.

Aztán Szín-ahhé-eriba, mert megterhelte ez a sok gondolat kávé és cigit, szmogot és bambulást, kiábrándultságot, de legfőképp NIHILT szokott-szellemét, lefeküdt aludni, és azt álmodta: „angyal“. És nem zuhant le.

„A hit pedig nem más, mint a reménylett dolgok bizonyossága.“ (Zsid 11,1)

SZÍN-AHHÉ-ERIBA VISSZATÉRÉSE

Szín-ahhé-eriba azon az estén nagyon elgondolkozott az idő folyásán. Valahogy érezte az idő múlását, mintha ő lett volna a Föld, ami forog – váltják egymást a nappalok és éjszakák; s ami kering a Nap körül – váltják egymást az évszakok, telnek az évek. S mindez visszafordíthatatlan, mert az.

Az elmúlás örök érzete fogta el, néhány régi fénykép, fiatal gyerekek, majd ifjak, s végül öregek, akik ugyanazok, csak közben eltelt az idő, s minden megváltozott; végül a halál, a végső változás, a nagy továbblépés. Mert annál nagyobb továbblépés már nem lehetséges.

Eszébe jutott egy elhagyott kastély, valahol vidéken, abban a tündöklő és szenvedélyesen szenvedő napfényben, ami maga a magány, mint az Elmúlásban, azt hiszem. Valaha felépítették, belakták; szerelem, szenvedély, sírás és ünnep, majd vége mindennek, s ma csak egy napfényes rom a Kárpátok legnyugatibb láncával átellenben, egy dombon. Felverte kertjeit, parkjait, útjait a gaz, udvarán bogáncs és vadrózsa nő, falai porladnak, s a napfény, a magányos démon táncol rajta a régiek szellemével, melyek múltó, de egyben örök árnyak.

Eszébe jutott, hogy valaha milyen szenvedélyesen tudott Istenhez közeledni, hogy ő Istenének nevezte. Imádságait mindig meghallgatta, s ő azzal a lelkiállattal tudott imádkozni, amivel Isten Fia, az egyetlen.

Ebből a napfényből, mely nem a múlandóság fájdalmas napfénye, hanem az örökkévalóság egy kicsiny felvillanó szelete, átkerült az árnyoldalra, mely, ahelyett, hogy elfedte, megvédte, elrejtette volna őt, most gyötörte, és rabul ejtette. Rabság az, hihetetlen mélységes rabság. Mély érzések ezek, igen, most szívemben, szólt félhangosan, s koszos égen átszűrődő pár csillagot fürkészve a gangos füstbe burkolózva. De akkor is, szíve felszakadt azon az estén, abban az órában.

Mint egy bolygó, fordul, s napfényre vágyik már az árnyékos oldala is; de még várni kell talán, vagy csak ő rajta múlik, mikor nyitja ki a szemét?!

Mint egy bolygó, kering egy csillag körül, és hol távolodik, hol egyre közelebb kerül hozzá, s vágyja már a közelséget sietve.

Igen, mondta, mert érezte, szívében a Szent Vágyat, igen a Szentet, nem a halálosat, hogy vis-

szatérjen Isten kebelére, nem meghalni, kilépni, túllépni óhajtott, hanem hozzálépni, fel-lépni, visszatérni. Megújulni. Szüntelen, újra meg újra. Mert érezte már, mintha egy kerék fordulna vele, mint a Sziddhárta, amikor a világ csábjának bűbájába esett, mélységekben jár, el van rabolva, fel kell emelkednie, kitörnie; visszatérnie.

És érezte szívében az Erőt, mely megragadja újra – térj vissza fiam immár!

Vissza, vissza atyádhoz, vissza Atyánk útjára!

Boldogság töltötte el szívét, mikor ezeket kimondta, s mielőtt kimondta, végig gondolta.

Testi és lelki bujaságban és dőzsölésben volt, és élvezte. És ezt tekintette főbűnének, emiatt fájt lelke, ez volt az, amiért menekült, menekült valami elől; majd már csak a menekülés volt az, ami elől futott; de futott. Menekült már, s maga sem tudja, mitől.

A lélek titkai megismerhetetlenek, csupán bejárhatóak.

Mert minden ott van a sorok mögött. Általános dolog ez, érezte, amikor kimondta, de most ő is általános volt; mert különössége miatt vált általánossá. Ami különös, mert mindannyian azok vagyunk, azaz általános, de egyben az jó is.

Szíve álomba merült, s várta, hogy újuljon, önmagába térjen vissza, amilyen ő maga. Mert az igazi az Istennél van, az ál, a hamis, a látszat, a múlandó, az nem.

S ő, Szín-ahhé-eriba, a nagy vándor most elérte a nagy visszatérés idejét, ezzel érve el igazán az Aranykort, melybe fél éve belépett.

Ez az igazi Aranykor, az egyensúly, és – ami a legfontosabb – az Istenhez való visszatérés.

Itt teljesezhet ki, lehet önmaga, amilyennek Teremtője látni akarja, úgy vélte. Ahol magát megvalósíthatja, kiteljesítheti, igazából csak úgy, ha a talentumait teljesíti ki annak a dicsőségére, aki adta.

Ő az Atyáé. Visszatért Szín az élők közé.

Vidám segítők az ebéd előkészületeinél a Gólyatáborban Szokolyán.

Reggeli Öcsön, a Sakszétatér helyszínén

SZANYI FERENC

A SZENT MÁRK TÉRTŐL AZ ÖCSI PARÓKIÁIG

– helyszíni tudósítás –

„Színház az egész világ“ – tartja a mondás. Szerintem meg utazás. Egy nyár, több ezer kilométer, kiejthetetlen nevű helyek, ismeretlen ismerősök, a természet csodái, baráti együttlétek, nagy találkozások, felbecsülhetetlen élmények – így lehet összefoglalni a nyaramat.

Szerb Antal írja, hogy aki megáll a Szent Márk téren, körülötte forog a világ. Valóban felejthetetlen élmény volt, de két nappal korábban kezdődött az egész...

Harmincnyolc ember úgy gondolta, hogy két hétre feladja a magányát, nem alszik rendesen, ritkán eszik, vállalja a nagy távolságokat. Úgy gondoltam, csatlakozom én is, hisz annyi jót meséltek már a reformáció előző négy útjáról, hogy az ötödiken feltétlenül ott akartam lenni. Elindultunk... harmincnyolcan, voltak ismerős arcok és ismeretlenek.

Első állomáshelyünkön máris egy élménnyel gazdagodunk. A Szlovéniához csatolt magyar részen, Szentlászlón egy magyar közösségben tölthetjük el a vasárnap reggeli istentiszteletet, mely útravaló is a számunkra. Este érkezünk meg Triesztbe, ahol egy nem mindennapi szálláson verünk tanyát. Másnap városnézés, tengerparti fürdés, este finom lecsófőzés, aztán elemi erejű mennydörgés és villámlás – és ez még csak a kezdet.

Velence – a süllyedő város. Lenyűgöző színek, szűk utcák. Nemzetek, turisták sokasága, gondolatban ülő szerelmesek. Óceánjáró az öbölben, helyi vízi járaton közlekedő magyar turista. Köztük voltam, felejthetetlen. Állok a Szent Márk téren, valóban forog körülöttem a világ, röpködnek a galambok, lökdösnek az emberek, fúj a szél, süt a nap; érzem, ez valami más, el sem hiszem. Meglátom az egyik hajóról a lemenő napot a tengeren – szívmengető. Este fényekben pompázik a város, én pedig járom a szűkebbnél szűkebb utcákat, egyikben eltévedek... Visszafordulok, találok egy építészeti remekművet; aztán ez így megy hajnal kettőig, mikor az óramra nézek, menni kell, eljött a

búcsú ideje. A megbeszélte helyre kell mennem, mert indul a csapat tovább, mert nincs megállás, hiszen utazás az egész világ.

Buszra szállunk, folytatjuk utunkat, egyik helyről a másikra érkezünk, múzeumból múzeumba, templomból templomba. Következő pillanatban már kérdegetjük egymást, hogy mit láttunk az előző helyen. Van, hogy rohanunk, mert az idő pénz – mondja a német, nekünk meg nincs.

Megérkezünk Assisibe. Már messziről látom a kolostort. Valami magával ragad. Amit hallottam, tanultam az „elődőmről“, azt most láthatom, megérintetem, lelkemben érzem. Varázsereje van a helynek. Felmegyünk a hegyre, elszakadunk a földtől. Templomok sokasága emelkedik a magasba, mindegyikbe szeretnék bemenni, megnézni, imádkozni. Tudom, lehetetlen. Jó ürügy, hogy visszatérjek.

Fognak a napok, nőnek a kilométerek, sokasodnak az élmények, összekovacsolódunk, már tudjuk, ki mit szeret, kit mi zavar, hiányzik a nyugalom, a magány, csend. Elérkezik az utolsó nap Olaszországban.

Firenzébe érve van négy óránk a városra, gondolom, akkor bemegyek a Dómba meg a toronyba, és indulunk is. Firenzére négy nap is kevés, de lenyűgöző, amit látok. Itt áll a Dávid szobor eredetije előttem, eszembe jut a gimiben használt irodalom könyv képe. Igen, ismerős, még

Firenze látképe a dóm kupolájából (A reformáció ösvényein, 2007. július)

mindig azt hiszem, álmodok... nem, itt vagyok Firenzében.

Torre Pelliceben járunk. Nem nagyon ismerem a helyet. Valami népről szól, a valdensekről, hangzik a válasz. Kezd rémleni egyháztörténelem óráról – sokat üldözték őket, és hegyek közé menekültek. Tényleg, és most itt vagyok, megpróbálok felébredni, rájövök, ez a valóság, hisz eddig csak könyvben hallottam, olvastam róluk. Aztán egyre többet tudunk meg az életükről, mindennapjaikról, szokásaikról. Ennyit szenvedtek, és még itt vannak, összefogva. Nekünk, magyaroknak is így kellene tenni – fogalmazódik meg bennem a vágy.

Indulás, hallatszik a kiáltás, tudom, nincs tovább, menni kell, pedig annyira jó itt, biztosan visszajövök, tudom. Franciaország következik. Egy hetet töltünk itt, ez is véget ért.

Hazajöttünk. Felébredek. Azt hittem álmodtam. Aztán pakolok, mert három óra múlva indulok Sárospatakra, hiszen nincs megállás, mindig menni kell, vár a Csillagpont, kétezer társammal egyetemben.

Elkezdődik a harmadik, jönnek az emberek. Vannak feladataim, melyeket elvállaltam, így el is kell végezni, csak utána jön a szórakozás. Nem könnyű. Azért marad élmény is. Látom a mosolygós arcokat, beszélek emberekkel, gazdagítjuk egymást élményeinkkel, biztonyságunkkal. Ezért érdemes volt munkálkodni, születik meg bennem a válasz, az öt fásasztó nap elteltével.

Menjetek el és legyetek tanúim, hangzanak a búcsúszavak. Menni kell, ez is milyen gyorsan véget ért. Mert a homokóra csak pereg tovább, két nap múlva már Öcsön kell lennem a Művészetek Völgyében.

Ez is eljött, mennyire vártam. Elkezdjük a munkát. Kipakolunk. Mint a Macskajajban látott lakodalomban bemutatott ajándékok, kb. annyi dobozunk van. Megszálljuk két hétre a néptelen parókiát és udvart. Itt már nyugalom és csend van. Legalábbis a Völgy kezdetéig. Kihasználom, mert régen volt ilyenben részem. Három hete vagyok úton, mindenütt emberek sokasága, nyugalom sehol, már hiányzott.

Egyszer csak leülök és levonom a következőket. Szép volt a firenzei dóm, a velencei Szent Márk tér, de békességre és nyugalomra mégis itt lelek, egy 280 fős faluban. Beszélgetek egész héten, élményekkel gazdagodom, tanulok másoktól.

Véget ért. Elmondhatom, megérte. A legjobb az egészben az volt, hogy minden egyes helynek, ahol megfordultam, volt mondanivalója, útravalója embereken, eseményeken keresztül. Tanultam, gazdagodtam. Maradtak élmények, isten-élmények, amelyek még feldolgozásra várnak. Majd utazásaim során visszagondolok a látottakra, mert utazom tovább, hisz utazás az egész világ.

Szabó István püspök előadást tart az évkezdő csendenapon Tahiban

A Szolyvai Emlékpark (Kárpátalja)

XII. MAGYAR REFORMÁTUS KÖZÉPISKOLÁK KÁRPÁT-MEDENCEI TALÁLKOZÓJA

Miután utoljára szólalt meg a csengő a suliban, örömmel tekintettem előre a nyárba. Úgy éreztem, megérdemlem a pihenést, hiszen egy jó bizonyítvánnyal zártam a 3. gimnáziumi évem, előrehozott érettségít tettem informatikából, s végre jöhet a várva várt pihenés.

Gyorsan átfutottam, hogy mi is vár rám a nyáron. Az ifis táboron, a családi programokon túl tudtam, hogy idén is következik valami igazán különleges, hiszen idén is megkaptam a megtisztelő lehetőséget, hogy egy osztálytársammal részt vegyek a Magyar Református Középiszkolák Kárpát-medencei találkozóján. Személy szerint visszatérő látogató vagyok. Először Szatmárnémetiben voltam 2005-ben, majd Debrecenben 2006-ban, s most ismét lehetőségem nyílt, hogy ellátogassak 2007 júliusában, a Kárpátaljai Técsőre. Már annak is külön örültem, hogy ismét egy elszakított ősi földre léphetek, hiszen szívemhez közel áll nemzetem eme fájdalmas pontja. S azt is tudtam, hogy a határon túl rekedt magyarjaink sokkal mélyebben hívők, mint az Anyaország átlagos lakossága. (Nyilván ennek több oka van: a hit összetart, a hit erőt ad s a templomban magyarul szól a lelkész, magyarul (értsd: anyanyelven) imádkozhatnak, énekelhetnek.)

Mindezek tudatában szálltam fel a buszra, amely Técsőig vitt minket. A kedves fogadtatás és szállásfoglalás után hamar ismerős arcokra találtam. Az internetes Szent Korona Rádió-nak köszönhetően ismerkedtem össze néhány korombeli fiatallal. Eddig még soha nem találkoztunk, és nem is sejtettük, hogy itt, Kárpátalján fogunk először találkozni.

Másnap reggel esőben sétáltunk át a templomba,

de előtte megkoszorúztuk Kossuth Lajos szobrát. A nyitó Istentiszteleten a püspök, a lelkész, az igazgató, sőt, az ukrán polgármester is köszöntötte a jelenlévőket.

A találkozó színes programokat nyújtott. Lelki alkalmakat, előadásokat, kirándulásokat.

Minden reggel áhítattal kezdtünk, majd neki-vágtunk a napnak.

Ellátogattunk Munkács várába és a Vereckei hágóhoz is. Valamennyi kirándulásunk páratlan élményt nyújtott a jelenlevőknek.

Külön szeretném kiemelni a Szolyvai Emlékparkot, ahol 1944 és 1945 között gyűjtőtábor működött. Több mint tízezer magyar és német áldozat halt meg ebben a táborban. Az ő emlékezetükre helyeztünk el koszorút, és énekeltük el nemzeti imádságunkat, a Himnuszt.

Ez a pár nap szerintem örök élmény marad minden résztvevőnek. Új barátokat, ismerősöket szereztünk. Új helyekkel, nevezetességekkel ismerkedhettünk meg, s nem utolsó sorban közelebb kerülhettünk így is a mi Istenünkhöz.

Koszorúzás a técsői Kossuth-szobornál

SZANYI FERENC

KÜLDETÉSBEN FELVIDÉKEN

„Tanúim lesztek... egészen a föld végső határáig.“ Isten most nem ilyen nagy útra indított bennünket, és nem ekkora, hatalmas feladatot bízott ránk. Hanem azt, hogy elmenjünk a Nagy-Magyarország „végső határáig“, határon túli testvéreinkhez.

Az Ágoston Sándor Alapítvány hivatásküldetésének egy részlete így fogalmazódik meg: „A Károli Gáspár Református Egyetem teológusainak alapítványa a határainkon kívül élő reformátusság támogatására jött létre 1990-ben. Missziói utakat szervezünk Felvidék, Kárpátalja, Erdély és Délvidék szórványgyülekezeteihez, így olyan piciny falvakban is prédikálunk évente több alkalommal, ahova lelkész havonta egyszer, vagy csak ünnepekkor jut el.“

Az alapítványról és munkájáról, több helyen is beszámoltunk már, sokunk halott a működéséről, terveiről. 2007-es őszi utunkat Rudnára, Észak-Felvidékre, a nyelvhatárra terveztük, és Isten segítségével el is jutottunk oda.

Néhány szóban a helyről, és arról, hogy mi indított bennünket, hogy elmenjünk és segítsünk:

„Rudna – a magyar-szlovák nyelvhatáron fekvő kisközség. Az alig hatszáz lelket számláló község a 20. század elején még 80%-ban magyar volt... Ma már kb. 40% a magyar anyanyelvűek száma. Nincs magyar óvoda, iskola. A községben óriási pusztítást végzett az átkos vörös korszak. A valaha még mezőgazdasággal foglalkozó emberek átértek a központilag támogatott bányászatra, s mivel a „rendszerből“ kapták a munkát, a rendszernek hódoltak be, nagyon sokan magukévá tették ideológiáját. Csak pár család maradt hűséges az Istenhez, akiket hitük miatt rengeteg megkülönböztetés és megaláztatás ért.

Rudnán nincs római katolikus gyülekezet, az evangélikus templom érdeklődés hiányában bezárt, egyedül a református gyülekezet él, s kéthetente tart istentiszteleteket. Hozzánk járnak a katolikusok és az evangélikusok is, és így vagyunk alkalmanként 15-20-an...

A maroknyi hűséges ember nagyon szereti templomát. A rudnai református templom az idén ünnepli átépítésének kerek 100. évfordulóját. Erre az alkalomra a református egyházközség presbitériuma elhatározta, hogy lehetőségeihez mérten felújítja a templomot. A gyüle-

kezetben adakozás van hirdetve, megszólítjuk a környék vállalkozóit és gyülekezeteit is. Mivel a Rudnai Református Leányegyházközség még nem kapta vissza az állam által elvett földjeit, a perselypénzen kívül semmilyen más bevételi forrása nincs...“

Szívünkben vágyakkal, reményekkel, a segítségnyújtás lehetőségével és Isten békességével, tíz fős csapatunkkal (Bölcsföldi András lelkész, Ruzsa-Nagy Zoltán, Máthé Zoltán, Tamás Balázs, Szanyi Ferenc – teológusok, Kovács Enikő, Kiss Andrea, Tóth Emese Tünde – teológák, Trajtler Dóra – vallásstanár és Papp Bence villamosmérnök), szeptember 2-án a délutáni órákban nekivágtunk az „északi kalandnak“. Az esti órákban érkezünk meg Berzétére, ahol a lelkészcsalád szeretettel, és meleg vacsorával fogadott bennünket. A vacsora, ismerkedés és az eltelt idő élménybeszámolóit után elindultunk szállásunkra. Kicsit sejtelmes volt, amikor az éjszaka sötétségében, követve Mudi Róbert tiszteletest, elhagytuk az utolsó kivilágított, lakott települést. Végül megérkeztünk egy hétvégi „nyaraló“ övezetbe, ahol csend és nyugalom vett körül bennünket. Aztán birtokba vettük egy jóllelkű rudnai testvér házát. Sikerült „vizet fakasztanunk a sziklából“ (ugyanis a vízpumpa egy beton üregben volt elhelyezve a földben, amely csak egy jól irányzott ütéssel volt kénytelen vizet szivattyúzni). Ilyen élményekkel telt az első napunk. Elkezdődött... éreztük.

Másnap nekifogtunk a munkának. A mesterek irányításával megpucooltuk a templom talapzatát a régi vakolattól, felállítottuk az állványokat. Egész napos munkánk során előkészítettük a templomot és a környékét, hogy a hét során nyugodtan tudjunk dolgozni és a szükséges dolgok is kéznél legyenek. Ami mindenképp említésre méltó, hogy rengeteg szeretetet és támogatást kaptunk a helyi emberektől. Finom ebéddel és más finomságokkal leptek meg bennünket. Este, a munkában megfáradva elindultunk haza, hogy kipihenjük fáradalmainkat. A vacsora, majd a mosogatás és takarítás után mindenki az élményeit mesélte. Örömmel nyugtáztuk, hogy aznap sokat haladtunk és jól dolgoztunk. A másnapi tervek megbeszélése után tértünk nyugovóra.

A radnai templom

Reggel viszont nyugtázhattuk azt a bölcs mondást: „ember tervez, Isten végez“, ugyanis esős nap várt ránk. Tudtuk, hogy a tervek csak tervek maradnak, ezért a keddi napunk aktív pihenéssel telt. Elmentünk két gyönyörű barlangba, a kettő között pedig ellátogattunk Szilicére a református templomba.

Szerda reggel hozzáfogtunk a belső munkálatokhoz, délután pedig a hétfőn levert vakolatréteg elszállításában segítettünk.

Csütörtökön egész nap a templom belsejében folyó munkálatokban vettek részt a fiúk. A lányok pedig a berzétei parókián, a templomfelújítás után az ablakokat díszítő üvegfestékek elkészítésével voltak elfoglalva.

Pénteken és szombaton, miután alkalmas időt kaptunk a munkavégzésre, egyidejűleg végeztük a külső és belső munkálatokat. Felkerült az eltávolított vakolatréteg helyére az első, alapozó vakolat. A buzogány és kakas új, arany színben ragyogott, valamint a tető is piros színével, új arculatot adott a templomnak. Közben belülről is alakult a templom. A festő, és segédei haladtak a munkával. A lányok már az ablakok takarítását végezték. Előtte megtörtént a törött üvegek kicserélése és az ablakok szigetelése. Szombat este hat óra körül fogtunk hozzá a takarításhoz. Sok asszony ajánlotta fel a szombat estéjét, hogy a másnapi istentiszteletre alkalmas legyen a templombelső. Tudva azt, hogy másnap négy istentiszteleten fogunk szolgálatot végezni, mégis ott maradtunk késő estig, mert éreztük, kötelességünk, hogy ott legyünk. Este tizenegy óra magasságában felkerült az első üvegfesték a megtisztított ablakra. Az első kép a magyar címer volt. Mudi Róbert tiszteletes meghatódva mondta: „soha nem gondoltam volna, hogy Rudnán egyszer magyar címer lesz az ablakban...“ Már ezért érdemes volt eljőnnünk...

Vasárnap reggel fizikailag megfáradva, de lelkiekben felkészülve (és hiszem azt, hogy feltöltődve) indultunk el a szolgálatokra. Négy gyülekezetben – Kőrös, Berzéte, Jólész és Rudna – végeztünk igei és teológusnapi szolgálatot. Kőrösben és Jólészen Szanyi Ferenc, Berzétén Bölcsföldi András és Rudnán Máthé Zoltán végezte az igehirdetés szolgálatát. A hirdetések után pedig egy bemutatkozással, a teológia köszöntésével, bemutatásával, az Ágoston Sándor Alapítvány életéről és az elvégzett munkálatokról számoltunk be, valamint éne-

kekkel köszöntöttük a gyülekezetet és tettük színesebbé az istentiszteletet. Mindenütt kedves gyülekezeti tagokkal találkoztunk, és mosolygó arcok köszöntek vissza a templom padjaiból. Éreztük azonban, hogy mégis az „igazi“ Rudnán lesz, hiszen ott dolgoztunk, amiről beszélünk, azt ott meg is éltük a gyülekezeti tagokkal, falubeliekkel együtt.

Most pedig hadd álljon itt az úti beszámoló végén néhány, az istentiszteleten elhangzott idézet.

Szanyi Ferenc: „az Ágoston Sándor Alapítvány Ágoston Sándorról kapta a nevét, aki a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke és bácsfeketehegyi lelkipásztor volt. Olyan érdekes, hogy mikor Bácsfeketehegyen jártam, akkor a templomban elhelyezett emléktáblára ez volt írva: Ágoston Sándor született Bácsfeketehegyen, és meghalt Feketicsen. Egy ország, egy hely, két név. Egy szétszakított ország. Úgy gondolom, hogy méltó nevet visel az Alapítvány. Ezért jöttünk el, hogy ami magyar, az magyar legyen, ami összetartozik, az összetartozzon, ezért cselekednünk kell.

Az Alapítvány munkájáról készült egy plakát, azok a helyek vannak rajta, ahol jártunk és munkálatokat végeztünk, segítettünk. Egy Ige is van rajta: „a jó cselekvésében pedig ne fáradjunk

el“. Amit itt csináltunk, az jó, folytassuk ezt. Ne fáradjatok Ti sem bele, mert van értelme, csak így van értelme fáradozni, összefogni – magyarnak lenni, magyarként élni. Köszönjük.“

Mudi Róbert: „azon gondolkodtam, hogy mi a közös bennünk, hogyan tartozunk össze, és rájöttem, hogy december ötödike után is barátja és testvére a magyar a magyarnak. Nem igaz, hogy nincsenek még testvéri, baráti segítségnyújtó kezek. Ez a segítség, amit itt nyújtottatok, nem old meg mindent, de mégis valami. Megmutatja az összefogást, és bennünket, helyieket megerősít, és ezért van értelme ennek a segítségnyújtásnak. Gondolkodtam, és rájöttem, hogy mi a válasz arra a kérdésre, hogy mi a közös bennünk, hogyan tartozunk össze? Nézzük meg, Testvérek, egy kárpátaljai diák, egy határon túlon (Erdélyben) született diák és magyarországi diákok, akik Budapesten tanulnak, és Felvidéken segítenek. Hát ez az összefogás és összetartozás, határokon átívelő segítségnyújtás, kézfogás. Köszönöm Nektek, hogy eljöttetek és itt voltatok, időt, energiát nem sajnálva segítettek. Kezdhattétek volna a tanévet úgy is, hogy otthon ültök, kipihenve Magatokat, de Ti inkább ezt választottátok. Ti az időtökből adtatok tizedet az Istennek, mert abból is lehet. Hiszem azt, hogy Isten mindazoknak az életét gazdagon megáldja, akik itt voltak és bármit is tettek, bárhogy is segítettek az egész hét során. Most pedig hallgassanak meg a Testvérek egy verset.“

Máthé Zoltán: „ez a vers üzent a XX. században és hiszem azt, hogy üzen a XXI. században is:

Reményik Sándor
NEM NYUGSZUNK BELE!

Téli szél a tar gallyakat fújja,
Mint az Isten égre tartott ujjja
Mint megcsúfolt, kikacagott álom
Állunk egyedül a nagyvilágon.

Elvették s most véle nagyra vannak
Törött véres kardját a magyarnak.
De még minden nép a sírját ássa
Van szava, hogy világga kiáltsa

Csak mi, csak mi ne verjük kebelünk
Csak mi, csak mi ne emeljük fel fejünk.
Tiporhatják szűz tiszta igazunk
Csak mi, csak mi ne hagyjuk el magunk.

De hirdessük gúzsba kötött kézzel
Sebes ajkkal, lázadó vérrrel
Idézve mennyi, pokol hatalmait
Hogy béke nincs, hogy béke nincsen itt.

Kezünk bár nem pihen a kardvason
A szíveinkben nem lesz nyugalom.
Jöhetnek jövő századok s megint
Csak felszakadnak régi sebeink.

E sebek és e fájdalom örök.
Ettől vonaglik minden magyar rög
Ettől vérez ki majd nyomunkba hág
Ettől nem gyógyulnak az unokák.

Tátra erdők ettől zúgnak-búgnak
Ettől reszket lelke minden zugnak
Puha szívek kővé ettől válnak
Kemény kövek élő szívként fájnak.

Amíg élünk ettől fájunk, égünk
Sírban ettől nem lesz pihenésünk
Ettől szorul a kezünk ökölbe
Ettől sír a gyermek anyaölbén.

Fenyőmadár behavazott fákon
Száraz haraszt téli pusztaságon
A folyók, a fák, a füvek szelleme
Minden süvít, mi nem nyugszunk bele.

Most Lomnic ormán rakjunk nagy tüzet
Versailles-ig lobogjon az üzenet
Hogy megroppant bár karunk ereje
Nem nyugszunk bele, nem nyugszunk bele!

Ezután a Himnusz eléneklésével zártuk munkánk és küldetésünk. Igen, hiszem, hogy ez egy küldetés is volt. Mert nem szabad Testvéreinkről megfélemlenünk, és a könnyes szemek minden kérdésre, minden miéltre, minden gyengeségünkre választ adtak: ezért érdemes volt eljőnünk, ezért érdemes magyarnak lenni.

Utunkról lelkiekben feltöltődve, élményekkel gazdagodva, új kapcsolatok megkötésével jöttünk vissza. Most tovább tanulunk, készülünk, hogy másutt is tudjunk segíteni. Az elvégzett munkáért Soli Deo Gloria!

A munka még nem ért véget. Küldj Uram munkásokat a Te aratásodba!

MEDGYESSY LÁSZLÓ

A PISIS VÉNEMBER

Budapest legnagyobb kórháza egy hatalmas, az átkosból itt maradt szürke, kopott épületben működik. A baleseti osztályra szirénázó mentőautók szállítják éjjel és nappal a kétmillió nagyváros sérültjeit. Itt elkötelezett orvosok és nővérek csapata készen áll, hogy életet mentsen.

„Sajnos mennem kell“ – szakította félbe beszélgetésünket az orvos – „egy vérzőt hoznak, azonnali beavatkozást igényel.“ Követtem a műtő előterébe, ahová két mentős nyikorgó hordágyon egy magas, sovány öregembert gurított be. Fején hatalmas nyitott seb tátongott, arcát elborította az alvadt vér, ruhája gyűrött és sáros volt, két reszkető keze egy szatyrot szorongatott, benne egy üres üveget.

Az adminisztrációs nővér feltette a rutin-kérdéseket a mentősöknek:

„Mi történt?”

Valaki az utcán fellökte, hanyatt esett, mint az üveges tót. Nyílt seb, valószínűleg koponyatörés.

Tud beszélni?

Igen, de csak azt hajtogatja, hogy neki üveget kell beváltania.

Személyazonosítás?

Negatív. Igazolványa nincs. Egy pisis vénember.“

(Nyilvánvalóan a sérülés traumája miatt a szerencsétlen összevizezte magát.)

Néhány bátortalan lépést tettem a hordágy felé, majd megdöbbenve felkiáltottam: „Én ismerem!“ A nyüzsgés hitelen megállt, minden szem rám nézett „Hát akkor halljuk, ki ez az ember?“

Megindultan jöttek szavaim. „A Teológiai tudományok doktora, a klasszikus görög nyelv

nyugdíjas egyetemi tanára, az antik világ nemzetközileg elismert tudósa. Több könyv szerzője...“ itt elakadtam.

A néma csendet az orvos törte meg, ahogy a szenvedőhöz fordult: „Ne féljen, Professzor Úr mi majd meggyógyítjuk“

Pár nappal később meglátogattam egy szeretetotthonban, ahol magánosan élt könyvei között. Sebei lassan gyógyultak. „Cimborá, mondta, nagyon fáj már ez az élet. A munkámat itt befejeztem. Mehetnékem van az én Uramhoz, elég volt.“

Másodszorra csak üres szobát találtam. Ő már elment, elköltözött abba a világba, ahol többé senki sem „pisis vénember“ vagy „professzor úr“, csak ennyi: „Jó és Hű Szolga.“

Belső munkálatok a radnai templomban

P Á L Y Á Z A T I F E L H Í V Á S

WASS ALBERT kortárs magyar írófejedelem születésének 100. és halálának 10. évfordulója alkalmából a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Nagykönyvtára pályázatot hirdet Wass Albert életművének és életének feldolgozására.

A négy kategóriában kiírt pályázat mindegyikén egyaránt lehet pályázni ismeretterjesztő dolgozattal, tudományos igényű tanulmánnyal, vagy irodalmi értékekre törő szépprózái, ill. lírai, valamint képzőművészeti alkotásokkal. A terjedelem egyik műfajban sem megszabott, de a szélsőségek (a témához méltatlan, túlságosan rövid, vagy végtelen hosszúságú művek) kerülendőek. A Pályázati Felhívás ajánl témákat, de a pályázók bármilyen egyéb témát kifejthetnek, melyet a Bíráló Bizottság – az előzetes, szóbeli vagy írásbeli egyeztetés során – jóváhagyott.

A Nagykönyvtár öt tagú Bíráló Bizottsága – megfelelő mennyiségű és minőségű pályaművek beérkezése esetén – mind a négy kategóriában díjat oszt ki az első három helyezett számára:

I. helyezett: a pályázatot támogató intézmények és alapítványok felajánlásainak arányában a nyertes pénzjutalomban részesül;

II. helyezett: könyvjutalomban részesül;

III. helyezett: elismerő oklevelet kap.

A díjazástól függetlenül, a legszínvonalasabb és arra érdemes pályamunkákat megjelentetésre ajánlja és közzé tételüket segíti, elegendő képzőművészeti alkotás beérkezése esetén azokat még a jubileumi év során kiállításon mutatja be.

1. kategória

Alsó és középfokú oktatásban részt vevő tanulók számára ajánlott témák:

1. Wass Albert életútja.
2. „Olvasmányélményem Wass Albert egyik műve alapján.“
3. Egy Wass Albert-vers elemzése.
4. „Mit jelent számomra az író Wass Albert?“

2. kategória

A felsőoktatásban részt vevő diákok számára ajánlott témák:

5. Wass Albert helye a mai magyar irodalomban.
6. Próza, líra és dráma a Wass Albert – életműben.

7. Nemzeti sorskérdéseink Wass Albert írásaiban.

8. Újabb életrajzi és bibliográfiai adatok Wass Albert munkásságához.

3. kategória

Korosztályhoz és képzettséghez nem kötött szerzők számára ajánlott témák:

9. Wass Albert művelődéspolitikai missziója.

10. Regény, elbeszélés, zsurnalisztika Wass Albert munkásságában.

11. Wass Albert hazai fogadtatása az ezredfordulón.

12. A 20. századi magyar történelem a Wass Albert-életmű tükrében.

4. kategória

Bármely műfajú, anyagú képzőművészeti alkotás:

13. Illusztrációk Wass Albert műveinek alakjaihoz, témáihoz.

14. Egy Wass Albert – mű üzenetének megfogalmazása.

15. Tervek Wass Albert emlékhelyek létesítéséhez.

16. Wass Albert – ábrázolás.

A pályamű beadásának módja:

A dolgozatot a szerzőre utaló valamennyi adat feltüntetése nélkül, JELIGÉSEN kérjük beadni, és zárt borítékban mellékelni hozzá a szerző pontos nevét és olvasható címét. (Lehetőleg nyomtatott betűvel vagy géppel írva.) A zárt borítékra csupán a jeligét kérjük ráírni. A nem szabályosan vagy határidőn kívül benyújtott dolgozat elbírálásától a Bíráló Bizottság eltekinthet.

A beadandó pályamű címezése:

Sárospataki Nagykönyvtár H – 3950 Sárospatak, Rákóczi út 1. (Felvilágosítás /Bíráló Bizottság/ ugyanitt: Kiss Endre József – T./ Fax : 06 -47-311-057, 06-47 314-119. Villámposta (e-mail): nagykovyvtar@gmail.com).

A pályázat kihirdetésének időpontja: 2007. szeptember 15.

A pályázat beadásának végső határideje: 2007. december 31.

Az eredményhirdetés helye és időpontja: a Pataki Kollégium Nagykönyvtárának díszterme, az író születésének centenáriumi ünnepén, 2008. január 8-án.

OKTÓBER 1.

A Magyar Református Pásztorálszichológiai Lelkigondozói és Szupervízori Egyesület 2007. évi tanulmányi napját és közgyűlését 2007. november 2-3. napokon tartja Budapesten, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Ráday u. 28. sz. alatti épületében (II. em., Exhortációs terem).

Ennek témája és előadó: *A pásztori biográfia szerepe a lelkipásztor életében, munkájában, annak gyülekezeti összefüggéseiben* (J. W. G. Körver – Hollandia), illetve *A pásztorálszichológus korszerűsége és önazonossága* (Szarka Miklós).

A program pénteken du. 15 órakor kezdődik és szombaton 13 órakor zárul. Mindenkit szertettel várnak. Jelentkezés határidő 2007. okt. 1. (további információ a részletes programról, ill. jelentkezés: Kocsev Miklós (tel.: 84/363 365, illetve: kocsev@freemail.hu email címen).

OKTÓBER 6.

A Dunamelléki Egyházkerület konfirmandus találkozója október 6-án kerül sor a Budapest Kispest-Rózsaterén és Budapest Kispest-Központban.

OKTÓBER 8.

A Parakletus Alapítvány október 8-12. között *Krisztus hármass tiszte*, és október 15-19. között *A Szentlélek által formált közösség* címmel konferenciát rendez a Mátraházai Református Üdülőben Bagi László, Magyar Balogh Erzsébet és Tóth Zoltán lelkipásztorok vezetésével. Jelentkezni Szalontai Zsuzsanna címén (6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 16. IV. em. 35.) lehet.

OKTÓBER 12.

A Református Pedagógiai Intézet *Az egyházi ének tantárgy bevezetése* címmel szakmai konferenciát szervez 2007. október 12-13-án, Kecskeméten. A kétnapos rendezvény tervezett programja a következő:

Október 12., péntek:

Levezető elnök: Kurgyis András

12.30-tól Regisztráció, ebéd; Gergely Judit (RPI)

13.50 Nyitófóhász

14.00 Egyházi ének a 21. században – Dr. Hoppál Péter (Pécsi Ref. Kollégium Ált. Iskola és Gimnázium – Pécs)

14.30 Szekciók (rövid szünettel)

1. Egyházi énekeink rétegei

Szekcióvezető: Dr. Dávid István (KRE, Nagy-kőrös)

2. Metodikai szekció

Szekcióvezető: Draskóczy Balázs

17.00 Szenci nyelve – Dr. P. Vásárhelyi Judit (KRE)

17.30 A genfi zsoltárok előadási lehetőségei – Hargita Péter (KRE, Nagy-kőrös)

18.20 Vacsora

19.00 Hogyan lehet megkedveltetni a zsoltárokat a fiatalokkal? – Pódium/kerekasztal-beszélgetés (Dr. Dávid István, Dr. Hoppál Péter, Hargita Péter, Kurgyis András, Thoma László)

Október 13., szombat:

Levezető elnök: Szabó Gábor

08.00-tól Regisztráció – Gergely Judit (RPI)

09.00 Zsoltáréneklés egyházi közösségeinkben – Dr. Bódiss Tamás (MRE országos egyházzenei előadó)

09.50 Áhítat: Fodorné Ablonczy Margit (Kecskeméti Református Egyházközség)

10.00 Az élő Szenci – Berkesi Sándor (DRHE)

10.30 Graduáléneklés – Papp Anette (Zeneakadémia, Budapest)

11.00 Kávészünet

11.15 Műhelymunka

3. Psalmus Humanus

Szekcióvezető: K. Udvari Katalin

4. Zsoltárfordítások összehasonlítása

Szekcióvezető: Dr. Bódiss Tamás (MRE országos egyházzenei előadó)

12.10 Ebéd

13.00 Kodály Genfi zsoltárai – Dr. Ittész Mihály (Kodály Intézet, Kecskemét)

13.35 Lelki hódolás: Zsoltáros lélek Ráday Pál énekeiben – Dr. Fekete Csaba (DRHE)

14.10 Záróimádság

A konferencia támogatója az OGO Alapítvány (Ondersteuning Gereformeerde Onderwijs In Oost-Europa).

A konferencia szakmai védnöke a REZEM.

A Hegyi Beszéd Média Iskola új tanfolyamokat indít októberben Budapesten. A tanfolyam 120 órából áll + nyári egy hetes bentlakásos foglalkozás, gyakorlás. Részletes tájékozódásért kattints a <http://www.hegyibeszed.com-ra>.

IGE

Sohase lehet eléggé bámulni azon, hogy az ember beszél, és a lehelete mozgatta hangszálaival közölni tudja azt, amit gondol és érez. Ez a lehelet maga a lélek, maga a csoda.

Ha a színház zsúfolt nézőterén az előadás alatt ennyit mondok: „Tűz van“, nem is izgatottan és riadtan, nem is túlságosan hangosan, csak egyszerű állító formában, egy tényt közölve, akkor nagy változások történnek. A jelenlevők fölugrálnak, dulakodva, őrzöngve rohannak a vészkijárat felé, a tolongásban a nők estélyi ruháját cafatokra tépik, s a gyermekeket agyontiporják.

Valóban tűz van? Talán nincs is. Lehet, hogy tévedtem. Az is lehet, hogy aljas tréfát űztem, s ugrattam a többieket. De ez mindegy. Tűz van, mert azt mondtam, hogy tűz van. Ez a mondat tűzvészt támasztott ezer és ezer agyvelőben, s az a tűzvész, noha nem érzékelhető, nem kevésbé valódi, mint az igazi, ez a tűzvész lobog, kígyózik, elharapószik, lángja már a mennyezetet nyaldossa, szikrája és hősege elemészt mindent.

Ha egy férfi egy leánynak este a fasorban egyszerűen, minden szenvelgés és színpadiasság nélkül ezt mondja: „szeretem“, a hatás ugyanaz. Voltaképp semmi se történt. Megrezzent a levegő egy ember hangjától. Olyasvalami hangzott el, ami talán hazugság is, nincs ércfedezete. De az a leány már minden lehetőségét magába szívta, élete egy másodperc alatt átalakult, sok mindent lerombolt és fölépített, amit azelőtt nem mert volna, számára merőben más a világ, s lehetséges, hogy ez a szó nagyobb fölfordulást és pusztítást okoz majd benne, mint egy tűzvész.

A szó maga a valóság, melyet jelképez, magának a valóságnak veleje, kútfeje és kezdete. Milyen csodálatos is a Bibliának ez a szózata: „Kezdetben vala az ige“. Az ostobák prózai és költői szavakról beszélnek. Ezeknek a virág költői, de például a kefe prózai. Holott a kefe, ha költő veszi kezébe, s fölemeli a végtelenbe, szinte bimbókat hajt.

Ugyanúgy jött, mint a többi önkéntes. Fiatalon és lelkesen, azt hitte, mindent tud rólunk, annyi mindent olvasott már, látott is filmeket.

(...)

Az önkéntesek talán életükben először éhesek igazán. Először látják a nyomort. Először lesz valami fogalmuk arról, hogy milyen itt élni...

(A teljes írás a 23. oldalon található.)

Tusnád- fürdő

